№ 239 (2739) ■ Субота, 15 грудня 2001 року ■ Ціна договірна

Голос України

Газета Верховної Ради України

Усі гілки мають розвиватися рівномірно

(Матеріал читайте на 2-й стор.).

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1583 р. У Львові помер Іван Федоров (Москвитин), засновник книгодрукування в Україні й Росії. Серед виданого ним —Острозька Біблія (1581). ■ 1848 р. Помер поет Євген Гребінка. Написав, зокрема, «Малороссийские приказки» — збірку байок українською мовою. ■ 1932 р. В СРСР прийнято постанову про припинення українізації на Кубані, Далекому Сході та інших місцях компактного проживання українців. ■ 1948 р. У Торонто (Канада) вийшов перший номер газети «Гомін України».

Шановні судді та працівники судів! Щиро вітаю вас із Днем працівників судів.

Ваше професійне свято символізує повагу держави до незалежної судової влади, що стоїть на захисті інтересів людини і суспільства. Завдяки вашій сумлінності, принциповості та високому професіоналізму зроблено істотний внесок у зміцнення законності та правопорядку.

Попереду нові завдання, нові кроки з реформування судової системи заради справедливої охорони прав і свобод громадян. Оновлена судова система має сприяти забезпеченню миру і спокою в державі, прискоренню її економічного та соціального розвитку.

Бажаю вам свідомо й активно забезпечувати верховенство права в усіх сферах суспільного життя. Подальшої вам плідної праці, енергії та наснаги, добробуту та здоров'я вашим сім'ям.

З повагою, Іван ПЛЮЩ,
Голова Верховної Ради України.

Київ,
15 грудня 2001 року.

Ми починаємо відкриту і чесну гру

Учора в Харкові завершився україно-російський економічний форум. В основі всіх основ, наголосив Президент України Леонід Кучма, має бути економіка. А політика і політики потрібні тільки для обслуговування економічних інтересів двох країн.

Ми зобов'язані не тільки розвивати спільні проекти, а й найближчим часом вийти з ними на світові ринки, —сказав Президент Росії Володимир Путін. Прорив в україно-російських відносинах — це не метафори і навіть не кількість конкретних проектів. Ми почали розуміти, що відкрите економічне співробітництво між двома країнами важливіше за найнадійніші кордони.

Розвиток відносин між Україною та Росією вигідний нашим народам, і перешкодити розвиткові цих відносин ніхто не зможе, навіть якби дуже хотів, — підбив підсумок прес-конференції Леонід Кучма. Він заявив, що віднині Україна та Росія розпочинають відкриту гру.

У номер

Відставка не дезорганізує парламент

Колишній Перший заступник Голови Верховної Ради, голова СДПУ(о) Віктор Медведчук переконаний: нинішній склад парламенту насамперед повинен реалізувати свої законодавчі завдання. Мова йде про затвердження Державного бюджету на 2002 рік, а також прийняття Податкового кодексу та ряду інших дуже важливих законів. «Якщо Верховна Рада прийме ці законопроекти, то вона виконає волю виборців і заслужить їхню вдячність, — підкреслив Віктор Медведчук. — А народні депутати зможуть з чистою совістю їхати в округи і займатися виборчою боротьбою». Таку думку висловив Віктор Медведчук 14 грудня на засіданні прес-клубу Асоціації засобів масової інформації.

(Закінчення на 7-й стор.).

НЕПОГАНО СИДЯТЬ — МАСЛО ЇДЯТЬ. НА ШВАЧКУ-МОТОРИСТКУ ВЧАТЬСЯ...

З брязкотом відчиняються залізні ворота. Заходимо. Ще одні. Пильні погляди людей у формі. Небо крізь дротяний «їжак». Висока огорожа. Це — колонія для неповнолітніх. На відміну від її мешканців нас через кілька годин випустять. Та незважаючи на таку перспективу, не можеш позбутися відчуття внутрішнього дискомфорту, зовнішньої замкненості і специфічного запаху — суміші перекислої капусти, поту та істерики. Можливо, Зюскінд цей «аромат» змалював би ліпше...

(Закінчення на 8-й стор.).

Світ про Україну

Суперечлива країна

То куди дивиться Україна? Це намагався зрозуміти Стівен Айк із «Бі-бі-сі ньюс». У своєму матеріалі «Дивлячись на схід чи на захід?» він пише: «Якщо чесно, то Україна посіла, за даними «Трансперенси інтернешнл», третє місце за корупцією у світі. До того ж регулярні порушення прав людини і величезна бюрократія стали предметом постійної критики України з боку Європейського союзу і США». Водночас автор наголошує: «Дефіцит українського бюджету останнім часом істотно знизився. Особлива заслуга в тому прозахідного уряду Віктора Ющенка. Нинішній уряд хоча й намагається просунути деякі вельми очікувані ринкові реформи, але парламент навряд чи схвалить «непопулярні» закони під час передвиборної кампанії».

(Закінчення на 6-й стор.).

Передплатив і виграв!

Не жалкую!

Кириченко Михайло Григорович — передплатник «Голосу України» з села Яблунівка Прилуцького району Чернігівської області став призером «Голосу». Надіславши копію квитанції про передплату «ГУ» до редакції, виграв радіоприймач від нашого постійного спонсора — «ЧеЗаРи».

— Я довгий час передплачував газету Руху, — каже читач, — але коли він розділився, вирішив передплачувати «Голос України». І знаєте, не жалкую: всю потрібну інформацію знаходжу в ньому.

На знімку: М. Кириченко з призом.

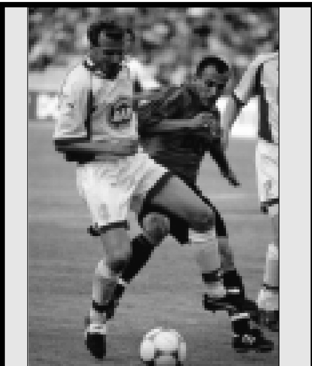
Фото Сергія ПАВЛЕНКА.

Коментар

Хрест на бурякоцукровому комплексі

Вітчизняний уряд вирішив напередодні Нового року зробити щедрий подарунок закордонним фінансовим організаціям і водночас підкласти свиню вітчизняному виробникові. Кабмін зобов'язав Міністерство аграрної політики «підготувати проект закону «Про встановлення тарифної квоти на ввезення в Україну цукру-сирцю тростинного».

(Закінчення на 3-й стор.).

P. S. На доходи за не основним місцем роботи до 934 грн. податкову декларацію можна не подавати

Парламентська хроніка

Дебати для кандидатів

Вечірнє засідання 13 грудня

Верховна Рада прийняла закон про проведення передвиборних дебатів з використанням електронних ЗМІ під час передвиборних кампаній із виборів Президента України та виборів народних депутатів України. За законом у передвиборних теледебатах мають право брати участь усі кандидати на посаду Президента, лідери всіх партій і блоків, що змагаються на виборах, а також кандидати, які балотуються на парламентських виборах в одномандатних округах. Дебати під час виборчої кампанії проводяться всіма телерадіокомпаніями, які ведуть мовлення на загальнонаціональних каналах незалежно від форми власності. За цей законопроект проголосували 242 депутати.

У другому читанні парламент схвалив законопроект «Про Кабінет Міністрів України», розроблений депутатом Ігорем Коліушком (фракція «Реформи—Конгрес»). Цей документ значно розширює повноваження уряду і прем'єра, зокрема визначає, що члени уряду є політичними постатями.

У цілому прийнято новий закон про вибори депутатів місцевих рад і сільських, селищних, міських голів (250 «за»). Якщо цей закон підпише Президент, вибори депутатів міських рад міст республіканського (у Криму) та обласного значення, Києва і Севастополя, районних у містах рад відбуватимуться за змішаною мажоритарно-пропорційною системою. Тобто половину депутатів обиратимуть за партійними списками, половину — в одномандатних округах. Вибори до інших місцевих рад, а також сільських, селищних, міських голів проводитимуть за мажоритарною системою. Строки виборчої кампанії з місцевих виборів узгоджено з виборами до парламенту.

Нову редакцію закону «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим», розроблену депутатом Анатолієм Дроботовим (фракція КПУ), схвалено в першому читанні.

Загалом також схвалено ряд інших важливих законодавчих актів. Зокрема, закон «Про індексацію грошових доходів населення» передбачає автоматичне збільшення грошових виплат населенню залежно від рівня інфляції. Зміни до закону «Про освіту» впорядковують розмір плати за навчання. Навчальні заклади мають установлювати розмір плати за весь строк навчання в грошовій одиниці України з урахуванням офіційно визначеного рівня інфляції за минулий календарний рік.

Юліана ШЕВЧУК.

Довести справу до суду

Ранкове й денне засідання 14 грудня

Перш ніж перейти до розгляду порядку денного, Голова ВР Іван Плющ поінформував, що відповідно до рішення Київського апеляційного суду та роз'яснення Верховного Суду України припиняються повноваження народного депутата Олексія Костусєва. Народний депутат Віктор Медведчук поповнить фракцію СДПУ(о), а Валерій Шмаров із групи «Солідарність» переходить до фракції «Єдність». «Солідарність» залишає також Валерій Мартиновський, фракцію «Батьківщина» — Володимир Алексеєв.

Сесія розпочала роботу з урочистої частини з нагоди 100-річчя з дня народження Героя Радянського Союзу генерала армії Миколи Ватутіна.

Інформацію тимчасової слідчої комісії для з'ясування причин, що призвели до кризового фінансового стану банку «Україна», зробив голова комісії народний депутат Віктор Король. Доповнили доповідача заступник Генпрокурора Сергій Винокуров і заступник голови правління Нацбанку Володимир Коротюк.

Констатовано, що банкрутство банку стало наслідком неправильної кредитної політики, високого рівня корупції у банківській сфері та неналежного контролю з боку Нацбанку й уряду. Нині провадять 134 ревізії у 21 області України. Вже встановлено багато фактів, коли банківські кошти переказували на рахунки фіктивних фірм, які з часом щезали. Розслідують епізоди зловживань на суму 330 млн. грн. та 10 млн. доларів США.

Голова комісії Віктор Король зауважив, що на шляху її роботи створюють чимало перепон, а деякі відомі особи, причетні до діяльності банку «Україна», намагаються комісію ігнорувати. Було названо прізвище народного депутата Олександра Волкова.

Різко критикували роботу ліквідаційної комісії на чолі з паном Русаліним, яка підпорядкована Міністерству економіки. Намаганням ліквідаторів, за словами народного депутата Катерини Ващук, «розбазарити майно банку «Україна» треба негайно покласти край. Цей банк тільки приміщень має в Україні понад 500.

Заступник Генпрокурора Сергій Винокуров, зокрема, сказав, що 20 найбільших боржників банку досі не повернули жодної копійки. Хоча кілька справ підготовлено до суду. А буде їх десятки. ГоловКРУ, на жаль, не встигає опрацювати таку величезну кількість матеріалів у відведені терміни.

Заступник голови правління Нацбанку Володимир Коротюк повідомив, що із 16 тисяч працівників «України» скорочено більш як десять тисяч. Нині тут працюють чотири тисячі банківських службовців. На повернення своїх коштів чекають понад 1,5 млн. вкладників.

Народні депутати висловили багато критичних зауважень на адресу Нацбанку, Генпрокуратури, самої тимчасової комісії у зв'язку з розслідуванням банкрутства банку «Україна» і наполягали, щоб цю справу обов'язково було доведено до суду.

Комісії ВР доручено продовжити роботу та підготувати для народних депутатів письмову інформацію про хід розслідування для службового користування.

Сесія також розглянула проект закону про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за свідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян і хуліганство.

Анатолій КАРАСЬ.

На знімку: ветерани Великої Вітчизняної війни на спеціальному засіданні в ВР, присвяченому 100-річчю від дня народження Героя Радянського Союзу генерала армії М. Ватутіна.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Фотофакт

У Києві біля Національного меморіального комплексу «Жертвам Чорнобильської трагедії» відбувся мітинг-реквієм до Дня ліквідатора. Захід організовано Спілкою інвалідів Чорнобиля, громадським об'єднанням воїнів-ліквідаторів аварії на ЧАЕС «Набат».

На знімку: *голова спілки ліквідаторів Святошинського району Сергій Красильніков.*

Фото Михайла ГОЛЯКА.

Усі гілки мають розвиватися рівномірно

З нагоди професійного свята — Дня працівників суду, яке відзначається сьогодні, Голова Верховної Ради України Іван Плющ вручив суддям нагороди українського парламенту.

Зокрема, Почесними грамотами Верховної Ради України нагороджено Голову Верховного Суду України Віталія Бойка, Голову Вищого господарського суду України Дмитра Притику, заступника Голови Конституційного Суду України Павла Євграфова, суддю судової колегії в кримінальних справах Верховного суду України Віктора Кононенка. Грамотами Верховної Ради України нагороджено голову апеляційного суду Києва Григорія Зубця, голову Київського апеляційного господарського суду Андрія Пінчука, голову Харківського апеляційного господарського суду Миколу Тітова, голову апеляційного суду Закарпатської області Андрія Стрижака. Ще 12 суддям вручено пам'ятні медалі «10 років Незалежності України».

Виступаючи перед представниками судової влади, глава парламенту висловився за необхідність прийняти до кінця нинішньої сесії ВР усі законодавчі акти для завершення судової реформи. Іван Плющ наголосив, що Верховна Рада нинішнього скликання доклала чимало зусиль для виконання зобов'язань України перед Радою Європи. Він високо оцінив роль Віктора Медведчука в реалізації судової реформи.

Іван Плющ поінформував, що в проекті держбюджету на наступний рік порівняно з нинішнім роком збільшено видатки на судову владу, зокрема, на функціонування Верховного Суду, місцевих і апеляційних судів, судову реформу. Звертаючись до присутніх, Голова Верховної Ради України порівняв гілки влади з деревом. Якщо кожна гілка формуватиметься рівномірно — дерево розвиватиметься. А коли якась із гілок дуже прогресує, її, як то кажуть, формують. Отож усі гілки влади — законодавча, виконавча і судова — однаково несуть відповідальність за ситуацію в державі, — наголосив Іван Плющ і закликав суддів «пропагувати» необхідність становлення правових відносин в усіх сферах життя суспільства.

Юліана КУЧЕРЯВА.

ЗАКОНоДАВець

Нічиєї земельки не буде

НОВА НОРМА: Верховна Рада ухвалила, а Президент підписав новий Земельний кодекс України (далі — ЗК).

ЦЕ ОЗНАЧАЄ, що в нашій державі по-новому врегульовано суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження землею. За конституційним положенням **нашу матінку-земельку звеличено до рангу основного національного багатства**, що перебуває під охороною держави. У статті 1 зафіксовано ще два принципово важливих у юридичному плані положення. По-перше, зазначено, що право власності на землю гарантується (ст. 14 Конституції України). По-друге, визначено, що використання власності на землю не може завдавати шкоди правам і свободам громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію і природні якості землі.

Цей кодекс від попереднього відрізняють три основні моменти:

1) набагато детальніше регламентовано земельні відносини (якщо попередній ЗК мав 118 статей, то новий майже на сто більше — 212);

2) у ньому враховано сучасні реалії, що складаються у відносинах власності загалом і в земельних зокрема, а також закладено правові основи для перспективи розвитку таких відносин (і це цілком природно, адже з моменту прийняття попереднього ЗК минуло більш як десятиліття, а останньої його редакції — більш як дев'ять років);

3) запроваджено абсолютно нові інститути земельного права.

Серед найпринциповіших новел ЗК — нові положення щодо форм власності на землю. **Якщо попередній кодекс установлював державну, колективну і приватну форми такої власності, то новий — приватну, комунальну та державну.** Так, у ст. 78 нового ЗК, яка визначає форми власності на землю, по-перше, навіть не згадано про колективну (колгоспну) власність, по-друге, принципово розмежовано державну і комунальну власність на землю, чого попередній ЗК не робив.

Основні питання права власності на землю зосереджено в окремому третьому розділі, який так і називається: «Права на землю». Там, окрім іншого, чітко визначено об'єкт і суб'єктів права власності на землю. Її власниками в Україні можуть бути:

1) громадяни та юридичні особи (підприємства, організації тощо);

2) територіальні громади (наприклад, сільська);

3) держава.

Збільшено з 3 років до 5 термін короткострокової оренди земельної ділянки. Строк довгострокової оренди залишився той самий — не більше 50 років.

Ще одна новина — розділ про право земельного сервітуту. Воно полягає у тому, що, скажімо, **селянин — власник або землекористувач, — має право за обмежену платню чи й навіть безоплатно користуватися... чужою ділянкою.** Але лише в разі особливого розташування земельної ділянки, коли, наприклад, селянин не може дістатися своєї ділянки не інакше, як через ділянку іншого власника чи землекористувача, або ж виникає потреба прокладання водопроводу до своєї ділянки не інакше як через ділянку сусіда, використання води з природної водойми, розташованої на сусідній земельній ділянці тощо.

Аби нашим громадянам менше потерпати від сварок за межу з сусідами, вперше у ЗК окремою главою закріплено і врегульовано інститут добросусідства, який вимагає від власників та землекористувачів вибирати такі способи використання земельних ділянок, за яких власникам, землекористувачам сусідніх земельних ділянок завдається найменше незручностей (затінення, задимлення, забруднення, погані запахи тощо).

Зрозуміло, що **головною й неоднозначно оціненою громадянами новелою кодексу є право продажу землі, у тому числі й іноземцям.** Тому спеціальні глави присвячено питанням придбання земельних ділянок на підставі цивільно-правових угод, продажу земельних ділянок на конкурентних засадах, низка положень —праву власності на землю іноземних держав, іноземних громадян, іноземних юридичних осіб. Детальніше про це ми розповімо в інших випусках «ЗАКОНоДАВця».

ЗВЕРТАЄМО УВАГУ, що у прикінцевих та перехідних положеннях нового кодексу виписано низку принципово важливих питань, зокрема, щодо подальшого володіння, користування і розпорядження наявними земельними ділянками, забезпечення ними певних категорій населення (у тому числі вчителів, лікарів, інших працівників соціальної сфери на селі), обмежень щодо набуття права власності на землі сільськогосподарського призначення, продажу чи іншого відчуження земельних ділянок сільськогосподарського призначення.

ДЛЯ ДОВІДКИ: новий ЗК ухвалено парламентом 25 жовтня 2001 р., він набирає чинності з 1 січня 2002 р. З повним його текстом можна ознайомитись у «Голосі України» за 20 листопада 2001 р.

Микола МЕЛЬНИК, кандидат юридичних наук.

Ведучі рубрики нагадують норму ст. 68 Конституції України:

«Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності»

Анатолій БЕНЬ, оглядач «Голосу України».

Усі гілки влади однаково несуть відповідальність за ситуацію в державі

«У новий рік з новою роботою»

Ярмарки

Під таким гаслом у Київському палаці дітей та юнацтва відбулася загальноміська соціально-громадська акція. До участі у черговому «Ярмарку вакансій» було залучено близько 80 підприємств та 20 закладів освіти, які готують фахівців різних спеціальностей. Цей захід, на думку організаторів — Київського міського центру зайнятості та Київської міської адміністрації, допоможе багатьом бажаючим або знайти потрібну роботу, або завдяки спеціальним курсам опанувати те ремесло, яке нині має попит. Відвідувачі акції ознайомилися із становищем на сучасному ринку праці, дізналися про послуги, які їм пропонують Київський міський центр зайнятості та громадські організації працевлаштування. Чимало зацікавлених навколо себе зібрали присутні на виставці роботодавці.

Загалом з початку нинішнього року в Києві створено 19,6 тисячі нових робочих місць. Разом з тим попит на робітничі професії перевищив пропозицію у два рази, а на одну вакансію службовця претендували три особи.

До речі, рівень безробіття у столиці становить 0,65 відсотка (в Україні — 3,54 %). Причому багато людей (особливо молоді) з тих чи інших причин знайти роботу навіть не намагаються.

Надія ГОРБАТЮК.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

У Конституційному Суді

Оприлюднено рішення КС у справі за поданням народних депутатів України щодо відповідності Конституції України низки положень Закону України «Про угоди про розподіл продукції». Зокрема, відзначено, що одне з положень закону обмежує законодавчі повноваження Верховної Ради України стосовно зміни (доповнення) затверджуваного нею Переліку ділянок надр, що становлять особливу наукову, культурну або природно-заповідну цінність і не можуть надаватися у користування на умовах угод про розподіл продукції, відносячи до таких ділянок ті, які будуть міститися у затверджуваному Кабінетом Міністрів України Переліку ділянок надр (родовищ корисних копалин), що можуть надаватися у користування на умовах, визначених угодами про розподіл продукції. Зазначене обмеження також може унеможливити виконання державою конституційних обов'язків щодо забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, сприяння розвиткові науки, збереження історичних пам'яток та інших об'єктів, що становлять культурну цінність в аспекті захисту ділянок надр, що становлять особливу наукову, культурну або природно-заповідну цінність. Таким чином, визнано неконституційними частину 1 статті 5, частину 3 статті 6 закону України, положення статті 32 закону в частині встановлення обов'язкової відмови держави від судового імунітету, імунітету щодо попереднього забезпечення позову та виконання судового рішення в угодах про розподіл продукції, що укладаються за участю іноземного інвестора.

Актуально

Буде світло і затишок

Новий рік до колективу Рівненської АЕС прийшов ще 16 листопада. На цю дату було вироблено майже 12 мільярдів кіловат-годин електроенергії — стільки передбачалося річним завданням. Отож для хорошого настрою у професійне свято — День енергетика, яке співпало з двадцятиріччям з дня пуску другого та п'ятнадцятиріччям пуску третього енергоблоків, у атомників є всі підстави.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

«Мерседес» провалився під землю

На одній з віддалених вулиць обласного центру Волині посеред проїжджої частини... потонув новенький «Мерседес». Зі слів водія іномарки, відомого в місті мецената і потенційного претендента на місце тутешнього голови, асфальт буквально провалився під авто. І за лічені хвилини «Мерседес», на щастя без водія, який устиг вибратися через вікно, канув у воду. А через кілька годин тріщинами вкрився приватний будинок, що стоїть неподалік.

Як пояснили представники «Луцькводоканалу», оказія сталася через підземний прорив водопроводу, що призвів до підмивання грунту. Хоча на місці аварії нині утворилося справжнє залите водою провалля, комунальники гарантують усе відремонтувати за кілька днів, а потерпілим відшкодувати збитки.

До речі, кількома днями раніше до величезної ями на дорозі потрапила машина «швидкої допомоги», яка прямувала на виклик. Поки витягували авто, хвора померла...

Роман ЖИЖАРА.

Луцьк.

Бензин знову подешевшав

Уже вдруге протягом місяця подешевшав бензин на Закарпатті. Це результат настійливої роботи керівництва області з нафтотрейдерами. Віднині вартість літра бензину А-95 має не перевищувати півтори гривні, а А-76 — 1 гривню 10 копійок.

Іван ГУДЗОВАТИЙ.

Перспектива

Стадіон... із вертолітним майданчиком

пропонують спорудити в Запоріжжі спеціалісти холдингової компанії «Київміськбуд».

На місці нинішнього стадіону «Металург», який уже давно потребує реконструкції, планується звести критий культурно-спортивний комплекс з трибунами на 29 600 глядачів та торговельними площами майже на 10 тисяч квадратних метрів. Стадіон, очікується, відповідатиме всім вимогам УЄФА. Тут буде розміщено готель, пішохідний перехід, автостоянки і навіть вертолітний майданчик.

За попередніми оцінками, будівництво стане в 10—12 мільйонів доларів.

Олександр АБЛІЦОВ.

Запорізька область.

Хрест на бурякоцукровому комплексі

(Початок на 1-й стор.).

Це випливає з протоколу (під грифом «Для службового користування») наради, на якій головував віце-прем'єр-міністр з аграрних питань Леонід Козаченко. За документом, в обмін на можливість вступу нашої держави до Світової організації торгівлі Україна зобов'язується, починаючи з наступного року, імпортувати 200 тисяч тонн цукру-сирцю щорічно. На пільгових умовах — за ставкою ввізного мита 2 відсотки. А до 2005 року, планується, обсяги квоти збільшаться до 260 тисяч.

Що несе такий крок для вітчизняного цукрового ринку, неважко передбачити. Нинішнього року до країни було завезено 260 тисяч тонн іноземного «пільгового» цукру-сирцю. Попри запевнення розробників законопроекту, який увімкнув «зелене світло» на шляху закордонної сировини, що після переробки на українських потужностях зроблений з неї цукор реалізуватиметься на зовнішніх ринках, білі кристали залишилися на наших теренах. Цей солодкий продукт складає неабияку конкуренцію вітчизняному. Виробникам реалізувати зварений нинішнього року буряковий цукор навіть за більш-менш прийнятними для них цінами майже неможливо. Такий «протекціонізм» став ударом для аграріїв, які робили ставки на розширення бурякових плантацій. Тепер навіть оптимісти на селі кажуть про невигідність сіяти цукровий буряк наступного року. А останній задум уряду остаточно ставить хрест на бурякоцукровому комплексі. Дотепер імпорт цукру-сирцю регламентувався як виняток із правил, така собі одноразова акція, що запроваджувалася у законодавчому порядку і була неприємним сюрпризом для селян уже після того, як вони насіяли буряків. З прийняттям на державному рівні нових сирцевих правил цукор з тростини остаточно завоює наш внутрішній ринок. Вітчизняний бурякоцукровий комплекс тут поза конкуренцією. Це кожному зрозуміло. Що вже казати про такого активного протекціоніста і захисника трудового селянства, як Л. Козаченко. Для преси, тобто не для службового користування, той співає зовсім інше: «Зараз на ринку України утворився більший надлишок цукру, ніж на цей самий період торік. Цей надлишок виник через нечітко продуману політику стосовно пільгового ввезення цукру-сирцю. Всі визнають, що це була помилка...». Який Козаченко щирий — перший чи другий? Важко навіть припустити, що Президент Кучма призначив на цю високу посаду людину, яка страждає на роздвоєння особистості. Що думати? Невже Козаченко №1 виступає як знаний підприємець, який дбає винятково про інтереси власного бізнесу, а «спіч» Козаченка №2, державного мужа і публічного політика, не що інше, як локшина для електорату? Що ж до Президента, то його «сирцева» політика також має вигляд двозначний. Спочатку він підписує «дозвільні» папери на імпорт іноземної сировини, а після завезення розводить привселюдно руками та публічно таку акцію засуджує. Цікаво, що конституційний гарант казатиме цього разу?

Галина КВІТКА.

Вісті з Криму

Севастопольці зігріються аж навесні?

У місті двох флотів оголошено надзвичайний стан: вже другий тиждень через нестачу газу не працюють котельні. Холодно не лише в квартирах і на підприємствах — зачинено дитсадки, школи, чимало медичних закладів. У центральній лікарні відмінено операції.

Як повідомили у ВАТ «Севастопольгаз», тиск газу такий слабкий, що не запалюються навіть конфорки. Люди змушені користуватися електроприладами, внаслідок чого ліміт перевищено вже вдвічі. Окрім того, почали виходити з ладу електропідстанції, високовольтні лінії перевантажені, спостерігається масове перегорання запобіжників. За словами глави держадміністрації Леоніда Жунька, таку критичну ситуацію спричинила велика заборгованість населення за енергопослуги.

Проте на позачерговому засіданні Севастопольської міськради роботу місцевої адміністрації визнано незадовільною, її голові висловлено недовіру.

А севастопольці за холодні квартири платити не поспішають — коло замкнулося.

Спершу гроші — потім тепло

Поставки газу з материка можуть припинитися вже з наступного тижня, якщо півострів днями не сплатить за отримуване блакитне паливо, заявили вищі кримські урядовці.

Якщо місцеві бюджети найближчим часом не розрахуються з «Кримтеплокомуненерго», ситуація може стати неконтрольованою. Щоб цього не сталося, уряд автономії «вибиває» в Києві ще 26 мільйонів гривень з Держбюджету і 34 мільйони з системи дотацій і пільг за енергопослуги. А згідно з даними Міністерства палива і енергетики в Криму постачання газу споживачам півострова з кінця минулого тижня значно зросло: 2 млн. кубометрів щодоби дає «Чорноморнафтогаз», стільки ж йде з Глібовського підземного сховища, і майже 3 мільйони кубометрів — з материка. Та до споживачів блакитне паливо надходить з надто низьким тиском, який не перевищує 0,6 атмосфери. Чи не тому, що на сьогодні кримчани заборгували енергетикам 460 млн. грн. і на третину перевищили ліміт потужності? На півострові створено спеціальну комісію, яка відповідатиме за забезпечення населення газом, електрикою і водою.

Люди не можуть розрахуватися за тепло через невиплату зарплати розміром майже 74 млн. гривень. Оскільки графіки погашення не виконуються, а в деяких районах борги навіть зростають, до кінця року уряд грошей, очевидно, не знайде. Всіх керівників регіонів укотре попереджено про звільнення з посад, якщо ситуація не поліпшиться.

Чому загинув «Чорноморець»

Українські рятувальники припинили пошук шістьох членів екіпажу теплоходу «Чорноморець», який потонув минулого тижня біля турецьких берегів. За висновком медиків, що консультують держкомісію з розслідування причин катастрофи судна, надії на те, що за штормової погоди капітан з сином і четверо моряків могли вижити, вже немає.

За попередніми висновками комісії Держфлотінспекції, яка розслідує причини катастрофи, судно вийшло в море перевантажене. Хоча за правилами судноплавства порт Синоп не мав права випускати перевантажений теплохід, пред'являти претензії немає кому — міжнародний меморандум, який міг би регулювати подібні правові питання, не підписано досі. Комісія вже не сумнівається в тому, що «Чорноморець» загинув через невиконання елементарних норм безпеки мореплавства, порушення технологій і правил завантаження.

Сім'ям загиблих моряків навряд чи вдасться отримати компенсацію — ані теплохід, ані члени екіпажу судновласником застраховані не були.

Віктор ХОМЕНКО.

Фотофакт

Фонд Святого Андрія Первозванного оголосив імена переможців міжвузівського конкурсу «Студент-2001». Кращими студентами столиці стали Олексій Андрусенко (Національна академія СБУ), Сергій Гончаров (Національний технічний університет), Катерина Жуковська та Олег Радійчук (Національний університет «Києво-Могилянська академія»), Тетяна Зима (Національний лінгвістичний університет), Олена Шевченко (Національний педагогічний університет ім. Драгоманова).

Фото Михайла ГОЛЯКА.

Який Козаченко щирий — перший чи другий?

На старому кладовищі

уже 12 років мешкає талановитий чоловік, автор восьми художніх книг: на старості йому ніде більше голову прихилити

Теореми буття

Замість епілогу.
— А що, цей чоловік справді знайшов пристановище на кладовищі?
— Так. До того ж, і земля - 6 соток, і будиночок закріплені за ним документально. Як-то кажуть, на законних підставах.
— Жити на цвинтарі — законно?!
У відповідь — довга пауза. Тиша настала — гробова...
(Із розмови автора публікації з посадовцями Тиврівської селищної ради).

«Неначе люди подуріли...»

Хоч як намагався переконати мене селищний голова Тиврова Іван Черненко, що якихось порушень з боку влади у цій справі годі шукати, одне з них, як-то кажуть, видно неозброєним оком. Їхній односелець Василь Рудий (а це про нього мова) не має у паспорті прописки за місцем проживання. Шість соток землі на старому кладовищі за ним узаконили. Будинок колишньої каплиці теж став його власністю. Усі необхідні документи, як мовиться, справні. Але ж де прописка? Негоже владі припускатися таких промахів...

Однак притиснути цим співрозмовників до стіни не вдалося. Лишень виказав свою необізнаність. Натомість мені так дохідливо все роз'яснили... Спеціалісти бюро техінвентаризації, з'ясовується, оглянувши сторожку, встановили, що стіни у ній за товщиною не відповідають нормативам житлового помешкання. Отож віднесли його до іншої категорії — дачних будинків. Про це й записали в документах. І згадана земельна ділянка теж вважається дачною. «А ви хіба не знаєте, — питали здивовано мене, —що ще з радянських часів прописка у дачних будинках заборонена?..»

Я слухав і думав: чи не сон це? Йдеться ж бо про КЛАДОВИЩЕ. Хай навіть недіюче. У селищі, схоже, цвинтарному мешканцю перестали дивуватися: живе собі людина — ну й нехай. Ще має дякувати, що пішли назустріч, могли ж наслати наряд міліції, виставити на вулицю. Неспроста ж неодноразово доводилося чути під час розмови: Рудий свій вибір сам зробив, у сторожку забрався бід будь-якого на те дозволу. А документи йому оформили вже значно пізніше, після п'яти-шести років проживання.

Щоб розставити всі крапки над «і», селищний голова просив звернути увагу ще на таке: землю Рудому відводили не вони. Раніше вона належала колгоспові села Дзвониха. Якраз збори цього господарства задовольнили заяву чоловіка.

Не було щастя змалку...

На життєвій дорозі Василя Рудого, за його ж словами, мало було шовкової травиці. Все більше — колючого терня. Оглянеться інколи подумки назад — серце стискається від болю. Старша сестричка ще зовсім малою згасла, як свічечка. Все їсти просила. А нагодувати було нічим. У ті голодні 30-ті роки так само померли два його брати-близнюки: «Мамо, нащо ти мене навчила їсти?» — схлипував один з них, аж доки сили не покинули. Те, що сталося у роки війни, дотепер приходить у сни, від яких прокидається зі страху. Від вибуху бомби, скинутої з фашистського літака, завалилася їхня хатина. Який тоді переляк охопив його! Не покидала думка: де житимемо? Тулилися у сусідів. Аж доки не викопали землянку. Вона стала їхнім прихистком на цілих десять років.

Василь ще змалку тягнувся до книг. Вони, зрештою, визначили його подальшу долю: закінчив факультет журналістики університету, став працювати у районній газеті в уже згаданому селищі Тиврів. Тут і одружився, отримав квартиру. Але щастя, якого не мав змалку, знов одвернулося од нього. Не склалося сімейне життя. Розлучилися з дружиною. Він пішов з дому, не взявши й вузлика.

Розраду знаходив у роботі. Писав день і ніч. Здебільшого просиджував над книгами: має вісім книжок прози й поезії. Будні районки не давали можливості навіть зосередитися на творчості, тому, як каже, сховався на деякий час у районний архів. Там було добре ще й тим, що залишався на ніч. Газетні підшивки слугували периною. Але так тривало недовго: один з районних начальників, дізнавшись про це, заборонив використовувати приміщення держустанови як нічліжку.

Довго оббивав пороги високих кабінетів. Просив хоча б місця в гуртожитку. Якось у відчаї зайшов і до суду. Вирішив усе-таки скористатися давньою порадою друзів: судитися за свою житлову площу. Однак дуже швидко зрозумів: справа ця довга й марудна, до того ж, невідомо, чим може закінчитися.

За Соломіїн Яр (так у селищі називають місце, де розташований старий цвинтар) йти не хотілося. Та іншого виходу, на жаль, у нього не було. У сторожці, про це всі знали, не раз знаходили притулок ті, хто волею долі опинявся без даху над головою. Ніколи не думав Рудий, що таке може статися з ним.

Мертві сердяться

З одного боку ліс, з другого — поле, то тут то там —могильні плити, горбки землі. «Не страшно?» — «Та ні. Здається, уже до всього звик». Про старий цвинтар Рудий тепер знає, як ніхто. З'явився він у страшні роки, коли над цим краєм лютувала чума. Для поховання померлих обрали місце подалі від селища. Тоді ж спорудили каплицю. Нині в ній помешкання Рудого. Скільки доклав сил, щоб надати їй божого вигляду, про це знає тільки він сам.

Найперше вимурував грубку. Без неї у хаті було не набагато тепліше, ніж на вулиці. Збив з обрізків дощок стіл. Диви, уже й тісно стало. Нічого дивуватися: кімнатка невеличка, не більше дев'яти квадратних метрів. Правда, ще є комірчина. Там він зберігає рукописи. На моє здивування зауважує: «Хіба для написання книги потрібен добрий стіл? Думки ж народжуються й визрівають у душі, а записати їх можна й на коліні». Зате без електрики господар почувався, як із зав'язаними очима. Надто восени чи взимку, коли поночіє дуже рано. Віднедавна вікна цвинтарної хати спалахнули світлом: «Як удалося протягти лінію, то окрема історія».

Грішним ділом, спробував саджати картоплю на деяких ділянках: їсти щось же треба. Та нічого з того не вийшло. Мертва земля дуже погано родить. Зібрав менше, ніж посадив. Горіхи, їх посадив у рік новосілля, чомусь теж не ростуть: не досягли навіть росту свого господаря. Хоча минуло вже, нагадаю, 12 років.

Зі свійськими тваринами, бідкається Рудий, теж коїться казна-що. Придбав козу, то вона відкинула копита. А те козеня, що привела, задушилося. Вівця з якогось дива зламала ногу. Навіть кицька втекла з дому. Собаки, як тільки темніє, заходяться гавкотом. На кого — важко зрозуміти: кругом жодної живої душі, а вони з ланцюга рвуться. Птиця теж довго не затримується. Купив дві качки — десь щезли, як крізь землю провалилися. Із сорока курчат, придбаних навесні, на осінь залишилося... одне.

Кілька років тому у сторожці з'явилася ще одна жива душа. Знайшов Василь Михайлович людину, з якою на старості легше буде злигодні долати. Надія Дмитрівна у житті теж випила сповна гірку чашу: кругла сирота, виховувалася у дитячому будинку та ще й інвалід з дитинства. Однак завжди тяжко працювала, тому заробила яку-не-яку пенсію. А ще його пенсія — то якось зводять кінці з кінцями. Головне — є до кого обізватися.

А ось коли заходять друзі чи знайомі — їх у Рудого немало — довго не затримуються. «Вибачай, Михайловичу, кажуть, щось нас тут гнітить. Прямо камінь на серце тисне». На прощання неодмінно радять одне й те саме: тікай звідси, Василю. Залиш цвинтар для мертвих. «Я б і радий, тільки куди? Якщо в ті часи не зумів виклянчити бодай місця в гуртожитку, то сьогодні про якусь допомогу годі й думати. Купити якусь хатину — потрібні гроші, а в нас за душею нема й ламаного шеляга...»

Віктор СКРИПНИК.

На знімку: на порозі цвинтарної сторожки Василь Михайлович та Надія Дмитрівна.

Фото Миколи ГУМЕННОГО.

Вінницька область.

Анекдот до теми

Теплохід проходить повз невеликий острів у океані, на якому бородатий чоловік щось відчайдушно волає, розмахуючи руками.

— Хто це? — запитує пасажир капітана.

— Поняття не маю. Кожен рік, коли ми тут проходимо, він отак казиться.

Сільраду спалив... сільський голова

Отакої!

Всеукраїнський перепис населення в селі Аркадіївка Шевченківського району ознаменувався «епохальною», як для сільської глибинки, подією. В селі не стало сільради. Ні, її ніхто і не скасовував, і не переносив до іншої місцевості. Пікантність новини в тім, що сільрада згоріла. Дощенту. А спалив її не хтось там, а сільський голова з товаришами. Отож тепер замість адміністративного будинку місцевої влади в Аркадіївці залишилося тільки попелище. Як і звідки здійснюватиметься державне та громадське управління населенням пунктом —поки що невідомо. Разом з сільрадою згоріли медпункт та відділення зв'язку. Як-то кажуть, «аллес капут»: ні народитися, ні померти без реєстрації, ні листа надіслати, ні до лікаря сходити...

За інформацією центру громадських зв'язків УГПО УМВС у Харківській області, ЧП сільського масштабу розгорталося приблизно так. Уранці голові сільради Володимиру Погребняку начебто повідомили дуже неприємну новину: через мізерність запасів дров і вугілля в приміщенні сільради скуто кригою водяну систему опалення. Не мудруючи довго, той переодягнувся в робочий одяг, покликав на допомогу двох механізаторів, розпалили паяльну лампу і почали розігрівати під стелею промерзлі труби, геть не турбуючися про застережні заходи.

Організувавши всю справу, як здавалося, вправно і бездоганно, сільський голова вирушив на пошуки працівника відділення зв'язку, щоб і там прогріти систему, якщо потрібно буде. Але невдовзі чоловіки побігли за ним, щоб повідомити ще одну погану новину — мовляв, дах сільради горить. Гасили вогонь з таким же знанням справи, як і розігрівали труби. Коли полум'я почало бушувати, згадали, що в селі є пожежна команда, розташована, до речі, за двісті метрів від сільради.

Може, все минулося б, якби керівник місцевого сільгосппідприємства Микола Неізвєстний вчасно потурбувався про боєздатність пожежного автомобіля. Але в його баках, як це нерідко буває, не було жодної краплини пального.

Коли вогонь почав їсти меблі та документацію, згадали про районну пожежну частину. І хоча команда вогнеборців прибула, подолавши відстань у 20 кілометрів, через 17 хвилин після сигналу тривоги, рятувати вже практично не було чого. Полум'я бушувало щосили.

Від сільради в Аркадіївці залишилися тільки стіни та символ влади на селі — печатка. Цікаво, яку довідку напишуть собі після всього, що сталося, її керівники для того, щоб скрипіти її печаткою, бо ж розкажи таку історію людям без довідки — не повірять.

Микола КОСИЙ.

Харківська область.

Мал. Віктора ПОПОВА.

Облога

Можна зрозуміти людей, які тримаються за підприємство з останніх сил

Репортер

Морозяну тишу села Вільховець, що у Звенигородському районі Черкаської області, розірвало довге гудіння сирени, яке долинало з місцевого цукрозаводу. Потужне її ревіння можна було почути у найвіддаленіших оселях не такого вже й малого населеного пункту. Вже за кілька хвилин біля прохідної зібралося до сотні робітників, здебільшого старого гарту. Причиною тривоги стала спроба вивезти з території підприємства генератора, а ініціатором стихійного зібрання був колишній головний енергетик заводу, пенсіонер Іван Олефіренко. Це він дав гудок, коли узрів молодиків, які збиралися виконати керівний наказ. «Не дамо розтягувати завод!», — дізнавшись про задум, ревіла громада. Чоловіки стискали кулаки. Зробити прибулим свою чорну справу люди так і не дали.

...Вільховецька цукроварня цього року так і не запрацювала. Більше половини акцій акціонерного товариства належить Українській продовольчий компанії. Причини простою виробництва головний технолог цукроварні Ганна Дідусенко пояснила просто: «Нові господарі не схотіли». За її словами, вони контролюють ще кілька підприємств Черкащини. Зокрема, в сусідньому Тальному та Жашкові. Ефективні власники, мовляв, і вирішили, що вигідніше сезон взагалі не розпочинати, а зону бурякосіяння мертвого тепер підприємства розподілити між іншими цукроварнями. Власне кажучи, так воно й трапилося. Доречний, можливо, з бізнесової точки зору крок новітніх власників залишив без заводу-годувальника великий населений пункт, який і виріс колись, щоб його обслуговувати. Це вперше, розповідає Ганна Савівна, за всі часи свого існування, не працювало підприємство, якому не мало не багато — 157 років. Куди тільки не зверталися цього року його працівники.

— Писали і до Президента, і до Кабінету Міністрів, і до аграрного міністра Івана Кириленка, — каже ще донедавна начальник зміни, який змушений працювати тепер старшим охоронцем, Олександр Романов. — Листів розіслали в інстанцій двадцять. Зі столиці або на район спускають, або відписки надсилають: «Не маємо права втручатися у бізнесові процеси».

Заводчани тоді вирішили діяти самотужки, принаймні, захистити майно підприємства від розтягування. Задля цього і було створено загін з працівників, який час від часу змушений тримати оборону.

— Якщо раптом приїде хтось і спробує щось вивезти, — пояснює головний технолог, — насамперед на пропускному пункті вмикають сирену. Збігається півсела, особливо старі робітники. Молодь — не так, а люди старого гарту — на них сирена діє... Скупчуються на прохідній, лаються і кричать: «Не дамо!». Хоча завод потроху розбирають.

Може, місцеві, висуває припущення Ганна Савівна — отам, показує, лежала купа деталей — уже нема. Зрозуміти людей можна. Немає за що зжити — грошей не дають. Але це — дрібниці. Головне, щоб із заводу нічого не винесли.

Така стратегія простих робітників, які знають справжню ціну підприємства, а не лише його металічну вартість, була ефективною. Покладено край не одній спробі вивезення техніки з території. Цукроварня не лише вціліла. Підприємство готове до виробництва і за бажання його можна запускати хоч тепер. У цьому переконався потенційний покупець. За свідченням працівників, «приїздив нещодавно з Драбова здоровань — кілограмів 150, виліз з іномарки. Ми його по заводу поводили. «Ви що у виробничих приміщеннях підлогу миєте?» — запитав. А у нас — чисто, прибрано. Виніс він тоді вердикт. Мовляв, 27 заводів об'їздив, а щоб був настільки готовий до виробничого циклу, не бачив. Гроші в мене є, куплю, якщо ваших нинішніх господарів-«футболістів» подужаю. Не приїхав, не здолав, видно».

Тим часом село Вільховець поволі вмирає. Не стало ферм, в яких утримували колись до шести тисяч голів худоби, вже давно не працює цегельний завод. Роботу в населеному пункті відшукати тепер майже неможливо. Тому й не дивно, що в селі, де було колись більш як п'ять тисяч мешканців, нині налічують 3110. Цукровари з досвідчених до Шполи чи Жашкова на підприємства, що працюють, подалися.

— Вони, — каже Ганна Савівна,— будуть затребуваними у будь-якому разі. Адже щоб підготувати справжнього фахівця, треба не рік і не два. Десять років безперервної праці — то лише початок. Багато хто з вільховчан поїхав шукати щастя за кордоном — у Польщу або Португалію. Тільки листи в село звідти приходять не надто оптимістичні. Грошей платять мало, а працюють там, як раби. Але і у Вільховці доброго життя не чекай. Особливо після закриття заводу. Адже 1700 осіб пов'язано з виробництвом. У селі безліч порожніх хат: господарі виїхали — а не продаси. Хто купить?

Тому можна зрозуміти людей, які тримаються за підприємство з останніх сил, сподіваються, що вже наступного року задимлять труби, а тому й захищають його бодай на громадських засадах. А грошей вже навіть охороні не платять. Востаннє з тутешніми працівниками розраховувалися восени. За словами водія пожежної машини і водночас охоронця Миколи Гарбаренка, після жнив деякі сільгосппідприємства запропонували за давні свої борги зерно. Його й видавали в рахунок часткового погашення зарплати.

— Коли будуть гроші, — розповідає він, — ніхто за це навіть і мови не веде. Минулого сезону хоч цукор виділяли. А це зерно було п'ятого класу, а нам давали як третього — по 600 гривень за тонну.

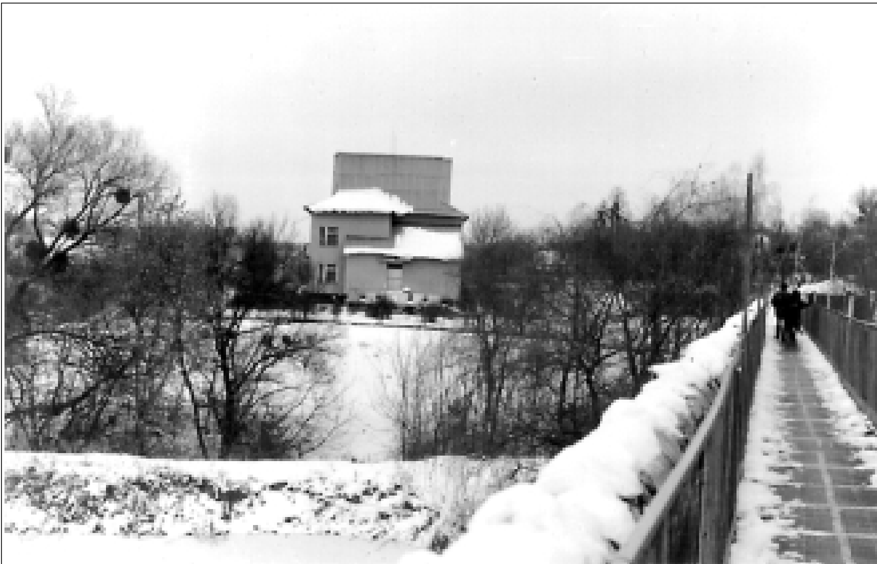
За підрахунками охоронця, йому заборгували вже близько двох тисяч гривень. У нього — два сини, жінка — домогосподарка.

Смерть заводу відбилася негативно не лише на матеріальному становищі вільховчан. На території вночі геть нічого не видно. Лише на прохідній горять дві лампочки, а охоронець здійснює обхід з ліхтариком. Звісно, як платити за електрику, коли немає виробництва? Поволі вмирає інфраструктура навколо підприємства. Наказав довго жити дитсадок, велика двоповерхова будівля якого височить поблизу заводу. Свого часу він отримав звання кращого в районі. Приміщення опалювалося від цукроварні. Ледь тримається початкова школу. У першому класі там лише семеро дітлахів.

...На запитання, як довго заводчани збираються тримати облогу, боронити обладнання, на підприємстві довелося почути: «Це перед виборами затишшя. Після процесу народного волевиявлення вивезуть що на металобрухт, що на інші підприємства — навіть не спитають. Хоча багато хто з працівників — також акціонери». І пригадали, як новітні господарі забирали цукор зі складських приміщень — під охороною автоматників. Буцімто, поки інвестори своє не забрали, ні з сільгосппідприємствами, ні з робітниками ВАТ розрахунки не здійснювали.

Така ось політика.

Валерій ДРУЖЕНКО.
Галина КВІТКА.

На знімках: головний технолог Ганна Дідусенко з текою паперів, де переписано все майно підприємства; охоронець Микола Гарбаренко показує недобудовану оселю одного з колишніх директорів цукроварні, який уже виїхав з Вільховця; мертвий дитсадок.

Фото Валерія ДРУЖЕНКА.

Офіційно

«Як Василина до Президента ходила»

Повідомляю, що надрукована у вашій газеті від 03.11.2001 року за № 204 стаття Галини Квітки під заголовком "Як Василина до Президента ходила", розглянута прокуратурою області.

За дорученням прокуратури Черкаської області управління юстиції провело перевірку викладених у ній фактів в частині стягнення заборгованості у заробітній платі жителям с. Майданівка Звенигородського району, в тому числі П. А. Танчинець, В. П. Танчинець та іншим жителям цього села.

Перевіркою встановлено, що В. П. Танчинцю перераховано заборгованість у зарплаті в повному розмірі — 1477 грн. 79 коп., П. А. Танчинцю перераховано 1522 грн. 21 коп., залишок заборгованості становить 731 грн. 79 коп., та на користь А. І. Штанько перераховано 1000 грн.

Усього на даний час на виконанні у відділі Державної виконавчої служби Звенигородського районного управління юстиції перебуває 62 виконавчі документи, з них 33 — про стягнення заборгованості у заробітній платі СТОВ «1 Травня» Звенигородського району <...>.

Несвоєчасна виплата заробітної плати мешканцям с. Майданівка зазначеним господарством виникла через відсутність коштів на його розрахунковому рахунку.

Лише 23.08.2001 року Державною виконавчою службою районного управління юстиції було описано та накладено арешт на зерно пшениці нового врожаю боржника на загальну суму 70 тис. грн. та залишено на зберіганні в господарстві.

У жовтні поточного року на рахунок Звенигородського районного управління юстиції з рахунку боржника надійшли кошти в сумі 4000 грн., які використані для перерахунку вищезгаданим особам.

У разі надходження коштів на рахунок боржника та реалізації арештованого майна, отримані кошти будуть розподілятися між стягувачами відповідно до вимог ст. 44 Закону України «Про виконавче провадження». Крім цього, керівник господарства зобов'язався найближчим часом розрахуватися зі стягувачами по боргах у заробітній платі.

За таких обставин підстав для прокурорського реагування по викладених у статті фактах не вбачається.

П. КОВАЛЬ,
перший заступник прокурора області.

«Чужий на своїй землі»

Кіровоградське обласне управління земельних ресурсів розглянуло статтю «Чужий на своїй землі», опубліковану в газеті «Голос України» від 17 листопада 2001 року і повідомляє:

Відповідно до Указу Президента України від 8 серпня 1995 року № 720/95 «Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність сільськогосподарським підприємствам і організаціям» право на земельну частку (пай) мають лише члени колективних сільськогосподарських підприємств, у тому числі пенсіонери, які раніше працювали в ньому і залишаються членами зазначеного підприємства згідно зі списком, що додається до державного акта на право колективної власності на землю.

Державний акт на право колективної власності на землю КСП «Гірник» Олександрійського району видано 24 лютого 1999 року за № КР-028. До списку-додатку до державного акта громадян—членів даного КСП було включено лише працюючих, крім пенсіонерів, у тому числі і П. Бордюга, який звільнився з господарства 26 січня 1985 року.

За рішенням Звенигородської сільської ради від 25 жовтня 2000 року № 45 було створено комісію з питань врегулювання земельних відносин.

Комісія, розглянувши дане питання, направила свій висновок до місцевої ради, в результаті чого було прийнято рішення Звенигородської сільської ради від 17 січня 2001 року № 49 про включення пенсіонерів, колишніх працівників КСП, до додаткового списку громадян до державного акта на право колективної власності на землю.

Після подання сільською радою прийнятих рішень до Олександрійського районного суду він виніс відповідне рішення про перепаювання землі в КСП «Гірник» Звенигородської сільської ради Олександрійського району. Однак керівництво реформованого КСП «Гірник» у СТОВ «Гірник» звернулося із зустрічним позовом до Кіровоградського обласного суду, який, розглянувши справу, повертає її на повторний розгляд.

Нині Олександрійський районний суд рішення з даного питання ще не прийняв.

І. ВЛАДОВ,
начальник Кіровоградського обласного управління земельних ресурсів.

Ведуча рубрики «Село» Галина КВІТКА.

Телефон у Києві 441-85-76.

Треба бачити в центрі себе

Громадяни Латвії живуть по-різному. Між героєм сьогоднішнього нарису і депутатом Сейму Андрісом Шкеле, чий задекларований річний прибуток сягає 29 мільйонів доларів, різниця не менша, ніж між українським ченцем і саудівським шейхом. Інженер, поет, публіцист Віктор Авотиньш свій соціальний статус визначає так: «Я не належу ані до середнього класу, ані до інтелігенції. Я — робітник».

Народився Віктор 1947 року в сім'ї вчительки з латвійської глибинки. З «червоним» дипломом закінчив мехфакультет Ризького інституту інженерів цивільної авіації. Ще в інституті почав писати вірші...

Серйозного поета помітили і запропонували роботу в тижневику «Література і мистецтво». Через 10 років «витурили» звідти за відверту публікацію про речі, про які не прийнято було писати об'єктивно. Підійшов «час фронтів», і наш герой став одним з ідеологів створення Народного фронту Латвії. На цій хвилі був обраний народним депутатом СРСР. Водночас став відповідальним секретарем популярного журналу «Даугава», два терміни обирався секретарем Спілки письменників Латвії. Про той час згадує: «Тоді каміння розкидалося, розкидалося часто-густо по-глупому».

Нині від активної політики відійшов, працює політичним оглядачем у газеті. Розбіжності з діячами Народного фронту В. Авотиньш пояснює тим, що основним об'єктом уваги багатьох із них була влада, точніше — технологія використання влади. Якість суспільства і держави їх не обходила. А «лізти без компетентності в політику», хоч би і в опозицію — це злочин.

Для підвищення компетентності інженер В. Авотиньш опанував юриспруденцію, «штурмує» фінансову справу. І парламентську премудрість засвоїв би не гірше за інших, та каже, що з нинішньою владою йому концептуально не по дорозі. Його не приваблює приналежність до еліти чи ієрархії. Авотиньшу потрібна здатність змінюватися і можливість мислити: «Якщо скажуть, що я назавжди переконаний у своїй правоті —це нісенітниця!». Я переконаний лише остільки, оскільки не бачу змістовних контраргументів... Треба вчитися краще бачити життя. Не зраджувати своїх принципів, а змінюватися в думках у зв'язку з реальними обставинами».

У побутовому зрізі ці «реальні обставини» не надто сприятливі:

— У Латвії жартують: «Те, що в Європі коштує долар, у нас — лат (1,6 дол.)» — розповідає Авотиньш. — Разом з дружиною ми заробляємо (з гонорарами включно) трохи більше 300 латів на місяць (понад 2500 гривень). Щоб зібрати дочку й сина в школу, потрібно витратити близько сотні латів (один підручник коштує приблизно 2 лати). Медичне страхування обходиться у півтораста латів на рік. На опалення трикімнатної квартири йде до 50 латів на місяць...

Для порівняння: середня зарплата в Латвії — 157 латів, мінімальний прожитковий рівень — 87. Щоб не опинитися за межею бідності, доход нашої сім'ї має становити не менш як 350 латів. Куди вже нам до середнього класу! — констатує висновок Авотиньш і пояснює:

— А не інтелігент я тому, що не знаю, як гуманізувати дегуманізоване. Не думаю, що здатний на роль учителя.

Що ж думає робітник Авотиньш про проблеми латвійського суспільства?

— Згідно з останнім опитуванням, 79% громадян Латвії вважають, що не можуть вплинути на владу. Люди на це налаштувалися самі чи влада їх так налаштувала. Ми — «совки» і звикли бачити політичним центром владу, замість того, щоб побачити в центрі себе. Будучи «совками», ми вважаємо свою державу готелем чи вокзалом. І влада для нас — обслуговуючий персонал, що вільний тут розпоряджатися. А ми вільні не знати, куди прямує поїзд, у якому їдемо.

Влада й держава, каже він, не одне й те саме: якщо не подобається держава, треба тікати звідси. А владу цілком можна поміняти. Прикро, що системний характер у Латвії має не управління розвитком, а відчуження населення від влади. Партії у Латвії політикою лише користуються. Політика для них — щось середнє між повією і дівчиною, з якою обіцяли взяти шлюб тільки для того, щоб добратися до посагу, тобто до влади.

Про поділ на громадян і негромадян. Його було зроблено штучно, щоб влада могла грати на конфронтації, — каже Віктор про загальновідому проблему. — У нас виникло двогромадське суспільство, і я категорично проти того, щоб росіян робили латишами і навпаки! Важливо чітко

проголосити принципи співіснування націй. Треба ратифікувати Рамкову конвенцію щодо захисту прав нацменшин.

Авотиньш не любить націоналістів: «Сортування для них — на першому місці. Ми, мовляв, істинні латиші. Ті, хто думає не так, як ми — недоумки. Або вороги. Знайома пісня! Прикро, але від такої пісні народи, в тому числі латиський, досі вимирали. Ворогів створювати, звичайно ж простіше, ніж розумно керувати власною країною, економікою».

Володимир СТРОЙ.

Рига.

На знімку: Віктор Авотиньш з донькою Лаймою.

У Лакені — саміт, у Брюсселі — демонстрація

Традиційна груднева Європейська Рада відбувається цими днями в замку Лакен, що належить бельгійському королю Альберту II. Лідери країн — членів Євросоюзу знову намагаються дійти згоди в питаннях інституціональних змін організації, спричинених її наступним розширенням. Бельгійці, що головують нині в ЄС, надали свій проект. Серед іншого в ньому — радикальна пропозиція обирати президента Єврокомісії прямим голосуванням в усіх країнах союзу. Також планується створити Конвент — колективний орган, що з наступного року займався б створенням нової «Європейської конституції».

А розпочалися нинішні засідання Соціальним самітом —саме про нього розповіли на прес-конференції у Брюсселі бельгійський прем'єр Гі Верхофстадт (ліворуч) та президент Єврокомісії Романо Проді. Тим часом на бельгійських вулицях проходила багатотисячна демонстрація, на яку з'їхалися профспілкові активісти з усього ЄС. Вони вимагали соціально орієнтованої Європи.

Фото АП.

Світ про Україну

Суперечлива країна

(Початок на 1-й стор.)

Про політичну ситуацію в Україні розмірковує також німецька **газета «Зюддойче цайтунг».** «Порівняно з Білоруссю Україна демонструє активні намагання проводити реформи і прагнення до суверенітету від Росії», — пише автор статті Томас Урбан. Однак зазначає, що останні дії України призведуть до більшої залежності від Росії.

Бюджетне питання в Україні, хоч як це дивно, також знайшло відображення в західних засобах масової інформації. Так, **«Бі-бі-сі ньюс»** повідомляє: «Український парламент прийняв бюджет на 2002 рік, який уперше відповідає стандартам МВФ. Бюджетний дефіцит прогнозують не вище 1,7%, що відповідає вимогам зарубіжних оглядачів і кредиторів. Крім того, це головна умова для отримання чергового траншу МВФ у розмірі 375 мільйонів доларів».

Англійська **«Гардіан»** пише про українських «піратів» у Лондоні: «Поліція заарештувала вісім осіб, які входили до міжнародної організації з виробництва піратського програмного забезпечення музичних та ігрових компакт-дисків через систему таємних сайтів в Інтернеті. Двоє затриманих — українці».

Німецька газета **«Франкфуртер альгемайне цайтунг»** не на жарт занепокоєна ситуацією з туберкульозом в нашій країні: «Якщо не вжити заходів, Україна за кілька років перетвориться на туберкульозний лазарет...».

Огляд підготувала Тетяна ПАСОВА.

«Перевірена» стрижка

Зазвичай президента США Джорджа Буша стриже... дочка колишнього прем'єр-міністра королівського уряду Афганістану Абдул Захіра. Вона — власниця салону-перукарні в знаменитому вашингтонському готелі «Вотергейт».

Після подій 11 вересня і початку «операції відплати» модний заклад пані Захіри Захір втратив багатьох високопоставлених клієнтів. Через афганське походження господарки салону. Але Буш, як і раніше, віддає перевагу саме цій перукарні. Тим паче що ціна стрижки там завжди незмінна — 30 доларів.

Захіра народилася і провела юність у Кабулі, але давно вже стала громадянкою США, **повідомляє ІТАР-ТАКС.**

Праця зробила з мавпи... зломщика

Зграї бабуїнів тримають у постійному страху мешканців Саймонстауна — головної військово-морської бази ПАР. Минулого тижня мавпи «похазяйнували» у двох будинках — шукали їжу. Подробиці того, що сталося, свідчать про неабиякі розумові здібності хвостатих зломщиків. У будинки банда бабуїнів проникає через вікно в туалеті. Спочатку сильні самці починають стукати по віконній рамі. Якщо засувка не піддається, вони беруть камінь і розбивають скло. Потім ватажки зграї через решітку запускають молодих бабуїнів, які хапають продукти і передають здобич у вікно «дорослим».

Добре організована зграя бабуїнів здатна планувати свої напади! Останнім часом мавпи занадилися грабувати супермаркети і виривати пакети із смаженою картоплею з рук покупців. Вони годинами грають біля магазину — вивчають обстановку. Приспавши пильність охорони, бабуїни «прориваються» всередину магазину. Упродовж тижня таким чином вони вкрали 27 хлібин, причому одного сорту.

Лише законодавчого прогресу мало

Доповідач моніторингового комітету Парламентської Асамблеї Ради Європи підтвердила «ГУ», що в січні питання виконання Україною своїх зобов'язань на Асамблеї не слухатимуть. «З одного боку, прогрес має місце лише щодо ухвалення законодавчих актів, з другого — ми повинні переконатися, що наступні вибори будуть чесними і демократичними», — зазначила вона. Нагадаємо, що у вересні ПАРЄ ухвалила рекомендацію, де записано, що Асамблея розгляне процедуру припинення нагляду за Україною в разі успішного виконання нею своїх членських зобов'язань до січневої сесії-2002.

Вл. інф.

Суду Лазаренкові чекати довго

Судовий процес у справі колишнього прем'єр-міністра народного депутата України Павла Лазаренка розпочнеться лише 4 листопада 2002 року. Таке рішення, **повідомляє радіо «Свобода»**, прийнято на слуханні у федеральному каліфорнійському суді в Сан-Франциско за участі адвокатів Лазаренка та американських прокурорів. Рішення федерального судді не підлягає оскарженню. Отже, експрем'єр України залишається у федеральному ув'язненні неподалік від Сан-Франциско.

Відставка не дезорганізує парламент

(Початок на 1-й стор.).

Лідер об'єднаних соціал-демократів не робить трагедії зі своєї відставки і розуміє позицію політичних опонентів, які зініціювали таке рішення парламенту. Понад те, Віктор Медведчук вважає: це не помста, а відповідна реакція на його принципову позицію. Зокрема, під час парламентської «оксамитової революції» і прийняття Земельного кодексу. А праві таким чином відреагували на його позицію щодо уряду Віктора Ющенка і проекту закону про мови. А тому, стверджує колишній Перший заступник Голови Верховної Ради, він морально був готовий до такого розвитку подій. Водночас Віктор Медведчук зауважив: не хочу вживати слово «помста», бо такого поняття в політиці у цивілізованому світі не існує.

В. Медведчук проти того, щоб ставилося питання про повну зміну керівництва парламенту. Він зазначив: фракція СДПУ(о) залишиться у складі парламентської більшості і зробить усе для конструктивної роботи народних депутатів. Попри рекомендації ряду колег, Віктор Медведчук проти перегляду рішення Верховної Ради про усунення його з посади. «Я — політик, а не бухгалтер», — наголосив лідер СДПУ(о) у відповідь на слова про те, що деякі народні обранці стверджують, що не брали участі в голосуванні, а їхніми картками скористалися.

Віктор Медведчук розповів і про реакцію глави держави на його усунення з посади. Леонід Кучма висловив подив з приводу того, що В. Медведчук не зробив нічого, щоб захистити свою позицію, і не звернувся до нього по допомогу.

Володимир КОРОЛЮК.

Постанова Верховної Ради України

Про включення до порядку денного восьмої сесії Верховної Ради України проекту Постанови Верховної Ради України про відкликання Медведчука В. В. з посади Першого заступника Голови Верховної Ради України

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Відповідно до частини першої статті 4.3.4 та частини першої статті 4.3.7 Регламенту Верховної Ради України включити до порядку денного восьмої сесії Верховної Ради України проект Постанови Верховної Ради України про відкликання Медведчука В. В. з посади Першого заступника Голови Верховної Ради України.

2. Ця Постанова набирає чинності з моменту її прийняття.

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ.

м. Київ
13 грудня 2001 року
№ 2879—III.

Постанова Верховної Ради України

Про відкликання Медведчука В. В. з посади Першого заступника Голови Верховної Ради України

Народний депутат України Медведчук В. В., обраний Першим заступником Голови Верховної Ради України, не забезпечив належного виконання доручених йому обов'язків.

Медведчук В. В. систематично порушує норми Регламенту Верховної Ради України, допускає суттєві недоліки у підготовці і проведенні пленарних засідань Верховної Ради України, нерідко ігнорує при цьому думку народних депутатів України, не забезпечує належного ведення організаційної роботи з питань взаємодії Верховної Ради України з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, координації діяльності комітетів Верховної Ради України.

Керуючись частинами першою, другою, третьою та шостою статті 4.3.4, частинами першою, третьою, четвертою та п'ятою статті 4.3.5 та статтею 4.3.7 Регламенту Верховної Ради України, Верховна Рада України **постановляє:**

Відкликати Медведчука Віктора Володимировича з посади Першого заступника Голови Верховної Ради України.

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ.

м. Київ
13 грудня 2001 року
№ 2880—III.

Думки з приводу

Відкликання з багатьма відомими

Українські політики по-різному оцінюють рішення парламенту про відставку Першого заступника Голови Верховної Ради України Віктора Медведчука.

Зокрема, Прем'єр-міністр **Анатолій Кінах** висловив занепокоєння тим, що «загострення політичної ситуації перейшло в сам парламент». «Це руйнує ті хиткі містки, які сьогодні побудовано спільно урядом і парламентом для формування більшості у Верховній Раді», — сказав А. Кінах в інтерв'ю журналістам. Водночас прем'єр упевнений, що Держбюджет на 2002 рік усе-таки буде прийнято вчасно, і сподівається, що парламент «зможе якийсь час працювати ефективно».

Заступник Голови Верховної Ради **Степан Гавриш** вважає, що Віктор Медведчук «став жертвою політичних змагань». На його думку, В. Медведчук «як законодавець, працює досконало», оскільки за його активної участі прийнято Цивільний і Земельний кодекси. За словами С. Гавриша, особлива «громадська і політична позиція» Віктора Володимировича під час прийняття Земельного кодексу і стали причиною того, що лівий спектр проголосував за його відставку.

Секретар Ради національної безпеки і оборони **Євген Марчук** розцінив увільнення з посади Першого заступника Голови ВР як «елемент передвиборної боротьби, який не віщує нічого хорошого». На прес-конференції в Києві він не виключив, що це може призвести до парламентської кризи. Те, що сталося, на думку Є. Марчука, — це «вирішення певних питань стосовно СДПУ(о) та її фракції».

Лідери парламентських фракцій, які спочатку ініціювали, а потім проголосували за відставку В. Медведчука, не бачать жодних загроз для Верховної Ради. Зокрема, лідер фракції УНР **Юрій Костенко** переконаний, що парламент і зі «зменшеним складом керівництва ВР» зможе прийняти ряд важливих законопроектів: про держбюджет, про зміни до виборчого закону тощо. А лідер фракції «Лівий центр» **Олександр Мороз** вважає, що Віктор Медведчук просто... «переоцінив свої можливості».

Натомість лідери депутатських фракцій і груп, які не голосували за відставку, розцінили таке рішення як помсту. За словами першого Президента України **Леоніда Кравчука** (фракція СДПУ(о), «ліві помстилися за «Український дім» і за Земельний кодекс, праві — за зняття з прем'єрства В. Ющенка і за позицію щодо закону про мови, зокрема про статус російської мови».

За повідомленнями власних кореспондентів та агентства «Інтерфакс-Україна».

А Актуальний коментар

Можливо, опозиція нетелегенічна. Однак усіх мають впускати в ефір

«Без табу» поки що так і залишається всього-на-всього назвою однієї з популярних телепередач. Бо як політичний принцип це гасло не вписується в наш «демократичний» і, без сумніву, незалежний від свободи слова національний телеефір. Попри всі запевнення державних достойників про підготовку безпрецедентних за чесністю виборів. Попри гаряче схвалення європейських структур «щирих намірів української влади».

Щирі наміри традиційно призначаються тільки на «експорт». Для внутрішнього вжитку традиції інші. Їх образно змалювала на недавній прес-конференції лідер виборчого блоку Юлія Тимошенко. Суть, звичайно, не в образах, а у змісті. Напередодні офіційного старту виборчої кампанії «Блок Юлії Тимошенко» звернувся до всіх без винятку телеканалів і рекламних організацій, що розміщують рекламу на телебаченні, і з'ясував дивну закономірність: з опозицією одностайно відмовляються співпрацювати. Вочевидь не з тієї причини, що її лідери поголовно нетелегенічні...

Цей пресинг надихнув «Батьківщину» на законодавчу ініціативу. Партія розробила законопроект про обов'язкове проведення передвиборних теледебатів під час кампаній з виборів президента та виборів народних депутатів України. Згідно з ним усі українські телекомпанії — і загальнодержавні, і регіональні — незалежно від форм власності повинні надавати ефір учасникам виборчого марафону. Позавчора парламент прийняв цей документ. І хоча ніхто із зареєстрованих у залі не ризикнув проголосувати «проти», не брали участі в голосуванні або пасивно тисли на кнопки фракції ТПУ, СДПУ(о), НДП, ПЗУ, «РУ», «Демсоюз», «Яблуко». Очевидно, вроджена скромність підказує їм не світитися зайве на телеекранах. Особливо під час ризикованих поєдинків.

Утім, Юлія Тимошенко в підтримці парламенту не сумнівалася.

Інша справа, чи підтримає цю ініціативу гарант чесних виборів — Леонід Кучма? «Оскільки Президент декларує готовність забезпечити чесні та прозорі вибори, то він повинен буде підписати цей законопроект. Правда, його слова можуть розходитися з ділом», — вважає екс-віце-прем'єр.

Відомо, що лідер НРУ Геннадій Удовенко запевнив: він з радістю зустрінеться на телепоєдинку із самою Юлією Тимошенко. Ось і добре. Цікаве буде видовище. Нарешті і ми для себе з'ясуємо відповідь на імовірне запитання Юлії Володимирівни до Геннадія Йосиповича: чому НРУ відмовився від співпраці з «олігархічною партією «Батьківщина» і погодився на союз з ЛПУ, яку очолює яскравий представник потужних олігархічних кланів Володимир Щербань?

Хороша ідея — теледебати. Насамперед для нас, виборців.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

■ *Фотофакт*

Конкурсна комісія Хмельницької державної податкової адміністрації, аналізуючи публікації у пресі до п'ятої річниці ДПА України, першу і другу премії присудила журналістам, які публікували матеріали на податкову тематику в «Голосі України».
На знімку: голова ДПА у Хмельницькій області Володимир Король вручає першу премію власному кореспонденту газети «Голос України» Михайлу Василашку.

Фото Віктора ЧИЖА.

Хто для влади наймиліший?

Партійні рядки

На Одещині наймилішою для влади вочевидь є Партія регіонів. Це вкотре було продемонстровано самим фактом участі у черговій конференції Одеської облорганізації ПР голови облдержадміністрації й обласної ради Сергія Гриневецького та Одеського міського голови Руслана Боделана — такого «тандема» досі, здається, не було удостоєно жодну з партій. Обидва перші керівники — області й міста — знайшли за потрібне й виступити перед учасниками конференції, аби, хай різними словами, заявити: ПР різниться від інших партій саме близькістю до проблем областей, районів, міст і сіл, саме тут сфера докладання її зусиль.

Думається, що сказане — це, скоріше, своєрідний аванс. Бо ПР хоча і є на Одещині однією з наймасовіших, і її організації створено у всіх містах і районах області, проте реальний вплив партії на громадсько-політичне життя в регіоні, за визнанням навіть самого керівника облпарторганізації Василя Васильковського, ще дуже відстає від зростання її рядів. Висновок зрозумілий: усувати оту диспропорцію. Як саме? Повніше використовуючи так званий адмінресурс? Ні, про останнє так прямо не йшлося. Та влада на місцях — у районах, містах, селищах і селах — вочевидь, має зрозуміти участь у конференції й виступи перших осіб саме так.

Щодо особистої участі керівників регіону в наступних виборах, то Руслан Боделан вже, здається, визначився, заявивши, що балотуватиметься на посаду Одеського міського голови на другий термін. А ось з Сергієм Гриневецьким до останнього часу було незрозуміло. Тепер, начебто, все прояснилося.

— Ані до Верховної Ради, ані на посаду Одеського міського голови не балотуватимуся, — заявив він в одному з недавніх інтерв'ю. — Плітки і чутки про мої плани на майбутнє просто набридли. Водночас я переконаний, що глава облдержадміністрації обов'язково має пройти через виборчий процес. Тому балотуватимуся до обласної ради.

Отже, ні Р. Боделан, ні С. Гриневецький використовувати ПР, як і «За єдину Україну», у власних цілях (виборчих, звичайно) намірів не мають. І ратують за них виключно в інтересах суспільства... Що ж, до виборів час ще є, а життя — таке невврівноважено-мінливе. Отож, як мовиться, поживемо — побачимо.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Непогано сидять — масло їдять. На швачку-мотористку вчаться...

 Репортер

(Початок на 1-й стор.).

Адекватна реакція

Потрапити до колонії, де відбувають покарання неповнолітні, не так і просто. Я маю на увазі журналіста, який не скоював правопорушень. Службове листування з Департаментом з виконання покарань на право відвідання спецустанови може перетворитися на багатотомний роман-епопею. У виправно-трудову колонію міста Дубна, що в Рівненській області, мене пропустили разом з учасниками благодійної акції «Молодь — за майбутнє України», які прибули сюди з концертною програмою.

Поки артисти готувалися до виступу в маленькій комірчині за сценою місцевого клубу, який не опалюється, глядачі — засуджені й ті, хто допомагає стати їм на шлях виправлення, знемагали в очікуванні.

Реакція на співачок — Олю Юнакову в прозорій чорній сукні, сексуально танцюючу Надін, джинсовобільну Ліну Скачко і виконавицю українських пісень Оксану Пекун, — була адекватна. Свистіли, аплодували, посміхалися, не приховуючи своєї відвертої зацікавленості. Вік глядацької аудиторії і обстановка відбилися на сприйнятті творчості київських артистів, які, в свою чергу, зробили свій внесок у виховання почуттів та естетичного смаку «мешканців» Дубнівської колонії.

Нас попереджали

Напередодні нашого візиту в це «не таке віддалене місце» голова Рівненського обласного комітету молодіжних організацій, головний спеціаліст служби у справах неповнолітніх Рівненської облдержадміністрації Андрій Мещеня розповів про певні особливості єдиної такого профілю установи на території області, про її проблеми.

Якщо умови утримання підлітків (одяг, харчування, стан гуртожитків), на думку Андрія, нормальні, то дозвілля і виховання підлітків і юнаків, які відбувають тут покарання, викликають занепокоєння фахівця у справах неповнолітніх. Мещеня розповів, що в колонії недавно ліквідовано посаду фізрука, а раніше скоротили кіномеханіка. Нині відповідальну виховну місію виконують начальник колонії, завклубом і місцевий психолог.

Ознайомитися з місцевими «визначними пам'ятками» (окрім воріт, огорожі й клубу) не вдалося. Доступу до засуджених ми не мали — на них дозволялося дивитися лише зі сцени. А от заступника начальника колонії з соціально-психологічної роботи Анатолія Кутасевича можна було не лише «допитати» з приводу того, що цікавило нас, а навіть торкнутися рукава його бушлата.

Прізвище начальника колонії здалося нам дуже знаменним для очолюваної ним спецустанови — Пахай Микола Ананійович. Однак його заступник всіляко заперечував навіть саму можливість трансформації прізвища шефа і вживання його з літерою «н» у кінці слова «для службового користування» всередині колонії. Головний вихователь переконував, що Миколу Ананійовича «місцеві» пацани називають на ім'я та по батькові або (між собою) Хазяїном.

Тут свої закони і звичаї

У Дубнывській колонії відбувають покарання юнаки з усієї України від 14 до 20 років. Щоправда, ця виховна установа розрахована на примусову працевиховну терапію юнаків до 18 років. Але закон дозволяє утримувати тих, хто відбуває покарання і після повноліття, якщо в них гарна поведінка і вони не хочуть переходити до дорослої колонії. Мотиви переведення в інші колонії переважно мають територіальний характер («відсидка за місцем проживання»): батьки не в змозі приїздити на побачення до синів — далеко й дорого.

Є й такі, хто прагне скоріше потрапити до дорослих колоній. Мовляв, у дитячій ним надміру опікуються, йому це не подобається, він обрав професіональну кримінальну кар'єру і бажає підвищити свою кваліфікацію...

Нині, за словами Анатолія Кутасевича, в колонії «сидять», а точніше навчаються, працюють і перевиховуються, трохи більш як 200 осіб, серед яких близько 60 — повнолітні.

Для всіх обов'язкове навчання в «колоніальному» ПТУ за спеціальностями швачка-мотористка (чого в житті не знадобиться), майстер з лагодження взуття, токар і різьбяр по дереву. Паралельно хлопці опановують програму середньої школи.

Сидять тут переважно за крадіжки державного і особистого майна. Невеликий відсоток (близько десяти осіб) засуджено за тяжкі злочини — побутові вбивства, зґвалтування, розбої.

Як заявив заступник начальника колонії, «діти багатих у нас не сидять»... А контингент — діти з неблагополучних родин, чимало соціальних сиріт, є правопорушник «з діда-прадіда», батьки яких — часті гості в «місцях позбавлення волі», є й круглі сироти. За соціальним становищем «колоністів» більше міських, сільських набагато менше.

...Серед гурту юнаків, які жадібно стежили за тим, що відбувалося на сцені, я помітила темношкірого хлопця. Як сказав вихователь, його біографія мало в чому відрізняється від «життєвих шляхів» колег з перевиховання. Хіба що наявністю родичів за кордоном. Батько юнака мешкає на історичній батьківщині, в одній із африканських країн. Мама — киянка. А 16-літній мулат Грицько (назвемо його так) волею кримінальної долі на кілька років став дубнівським. Він відбуває покарання за пограбування і розбій.

Вони не тікають. Та ліпше постукати...

Прошу розповісти Анатолія Григоровича про неординарні долі його підопічних.

— Та тут половина таких. Як правило, їх штовхає на злочин родина, точніше — відсутність її. У нас є один київський хлопець. Він жив у одному зі столичних депо. Вкрав і потрапив до нас.

— А «випадкові» правопорушники тут є?

— У нас не садять ні за що! — впевнено сказав руба Анатолій Кутасевич. — Є тут один хлопець із Рівненської області. Сидить за зґвалтування. Але він і його батьки стверджують, що цього злочину він не скоював. Мовляв, дружки підставили... Але ж ми не орган дізнання, ми виконуємо вирок суду.

Неповнолітніх за скоєння правопорушення в нашій країні засуджують щонайбільше до 10 років позбавлення волі, а за умисне вбивство згідно з новим КК — 15.

— А звідси важко втекти? — запитую.

— Такого не було, — стверджує заступник з виховної роботи. — Тьху-тьху. Постукайте...

Стукаю...

— А як у колонії з нестатутними стосунками?

— Я так і знав, що ви про це запитаєте, — зітхає мій співрозмовник. — Ми тримаємо ситуацію під контролем, коли щось не так, вживаємо заходів.

— Чи є тут «колоніальна» ієрархія — пахани, мужики тощо? — провокую вихователя на відвертість.

— У нас дитяча колонія, і поки що такої градації немає. Це специфіка дорослої колонії, — дипломатично відповідає Кутасевич.

При цьому він не заперечує диспропорції у стосунках між юнаками з певним кримінальним досвідом і новоприбулими засудженими. Процес адаптації до «колоніального» життя, за його словами, триває протягом 6—8 місяців.

У штанах від шведської армії можна й дріт мотати

Якщо в деталях не розглядати психологічні аспекти перебування підлітків у неволі, то, з точки зору матеріального забезпечення, тут вони цілком благополучні. Як запевнив заступник начальника колонії, їм «і масло дають, і м'ясо, й овочі». А для профілактики годують часником, цибулею, поять трав'яними відварами...

Контингент Дубнівської колонії вдягнено в білизну, кепки й штани шведської армії, які їм дісталися по гуманітарній лінії. А от бушлати — від нашого війська. Нагрудний знак на них із зазначенням імені, прізвища і номерів відділення, групи (класу) — місцевого виробництва.

Окрім виготовлення нагрудних знаків «для службового користування», хлопці працюють на місцевому виробництві. Раніше воно було глобальним. Так, тут шили рукавиці й міняли їх у шахтарів на вугілля. Допомагали копати буряки в сусідніх радгоспах, на оплату отримуючи зерно. Нині колонія спеціалізується переважно на зварювальних роботах, майструванні ящиків і досить специфічному, навіть ментальному занятті для неповнолітніх правопорушників — вони мотають колючий дріт... Кажуть, на нього в області великий попит.

Ольга ВАУЛІНА.

Київ — Дубно — Київ.

На фото: Прилуцька (Чернігівська область). Виховна колонія для неповнолітніх.

Між Сходом і Заходом

Останнім часом під постійним наглядом патрулів ДАІ перебуває близько восьми тисяч об'єктів. Серед них електростанції, нафтогазопроводи, вокзали й аеропорти

 ДАІ

Під час проведення операцій «Зброя» та «Вибухівка» «ДАІшники» вилучили у затриманих водіїв понад 500 одиниць вогнепальної зброї, близько чотирьох тисяч боєприпасів та 15 кілограмів вибухових речовин. А нещодавно на Полтавщині інспектори ДПС виявили і вилучили кулемет часів Великої Вітчизняної війни. Часто серед затриманих за незаконне провезення зброї були злочинці, яких розшукують.

Підрозділи Державтоінспекції також брали активну участь у плановій операції «Мігрант». Нелегали намагаються проникнути через кордон із сусідньої Білорусі. Бували дні, коли кількість затриманих нелегалів, приміром, на західних кордонах України перевищувала 200 осіб за добу. У Волинській області під час операції «Мігрант» інспектори ДПС затримали майже 100 осіб. Так, у місті Ківерці, на автошляху Луцьк—Маневичі, державтоінспектори окремої роти ДПС прапорщики В. Демосюк та Д. Олейда зупинили автомобіль «УАЗ» і мікроавтобус «Форд». У кожній із машин було по 19 осіб (вихідці з Пакистану, Ірану та Шрі-Ланки) без будь-яких документів. Водіями виявилися кияни, які взялися за певну суму грошей доставити нелегалів на захід країни.

Нині інспекторів ДАІ вже не здивувати і схованками між стелями чи під підлогами автомобілів, де тривалий час моряться нелегали. Часто разом зі своїми малолітніми дітьми. Саме в таких схованках виявлено 14 вихідців із Афганістану, яких було затримано в містечку Старе Село, що на Ривненщині, співробітниками Рокитнянської ДАІ. А на Чернігівщині співробітники Городнянської ДАІ зупинили двох водіїв С. Юрченка та О. Байзарова, які в автобусі місцевого будівельного управління намагалися перевезти 29 осіб, вихідців із Бангладеш та Індії. Ті, хто береться супроводжувати нелегалів територією України, отримують дві—три тисячі доларів з особи.

До речі, дії водіїв, які спокусилися на легкі гроші, підпадають під статтю 226 нового Кримінального кодексу України «Незаконний супровід осіб через державний кордон України» і караються позбавленням волі на термін від двох до п'яти років з конфіскацією транспортних засобів. А за повторне порушення — від трьох до семи років з конфіскацією засобів скоєння злочину.

Володимир ЕННАНОВ, Сергій ЄВСЄЄВ.

Нині інспекторів ДАІ вже не здивувати і схованками на стелях чи під підлогами автомобілів

Свого часу вона світ зберегла...

Але нині в одних вона викликає незмінну зацікавленість і тривогу, в інших, приміром, першого віце-прем'єр-міністра до неї, мабуть, руки перестали доходити

Нотатки з приводу

Побудована за півроку, ця нестандартна, надунікальна у світовій практиці споруда зберегла світ від ще більшої біди, стала великою перемогою після небаченої катастрофи. І тепер усі ми переконалися: це було єдино правильне рішення у тій надзвичайній ситуації, надскладних умовах.

Рік тому, 15 грудня, було закрито Чорнобильську АЕС. Цієї події чекав весь світ. Але не всі були з нею згодні передусім у нашій державі. Шкода було великих втрат електроенергії, змертвіння величезного матеріального потенціалу станції. Лякала перспектива безробіття її працівників, занепаду міста атомників — Славутича.

Закривши ЧАЕС, Україна відкрила для себе небачені складнощі й проблеми. Над розв'язанням їх і, зокрема, відпрацюванням механізму зняття з експлуатації енергоблоків станції, а потім й інших АЕС країни, ресурс використання яких вичерпується, працює реорганізована ЧАЕС — державне спеціалізоване підприємство «Чорнобильська АЕС», утворене влітку нинішнього року.

Нині особливої уваги потребує «Укриття» — чи не найбільш ядерно небезпечний об'єкт на земній кулі.

Ідеться, звісно, про споруду з відомою назвою, по-іноземному, «саркофаг». Той, що накрив своїм залізобетонним «тілом» і локалізував розбурханий четвертий реактор сумнозвісної Чорнобильської АЕС, узяв усі радіаційні удари на себе. Тим часом у ньому відбуваються складні й невідворотні руйнівні процеси. Але він досі стоїть мужньо — в цілому виправдовує своє призначення. Водночас відляже від серця, адже залишається ядерно небезпечним об'єктом. А кожний місяць, кожний рік зменшують ся надії на довготривале і надійне існування його. Бо хоч би який запас міцності він мав, попри проектну гарантію існування протягом 30 років умови його «роботи» надскладні й винятковi.

Ось чому нещодавно відзначали його 15-річчя. І називали «іменинника» здебільшого не «саркофагом», а об'єктом «Укриття». Адже нині це своєрідне і неповторне підприємство з великим науково-технічним і господарчим комплексом.

У цьому зовні спокійному об'єкті — орієнтовно понад 200 тонн залишків ядерного палива. Через недоступність багатьох приміщень, високі радіаційні поля досі не визначено місцезнаходження всього палива. І ніхто не скаже, як воно поводитиметься завтра...

Останнім часом інтенсивніше, ніж це очікувалося раніше, накопичується в приміщеннях «саркофага» радіоактивний пил. Утворюється він від розтріскування лавоподібних залишків палива та інших матеріалів. Вважається, що вже зібралося майже 10 тонн такого пилу і у разі проникнення його за межі об'єкта загостриться радіаційна ситуація довкілля.

Велику небезпеку становить і радіоактивна вода, накопичена у приміщеннях «Укриття». Кількість її, за орієнтовними оцінками, сягає кількох тисяч кубометрів. Від взаємодії з водою радіоактивність ПВМ підвищується.

Хоча металоконструкції об'єкта обстежуються і зміцнюються, руйнівні процеси там тривають, залишається і постійна небезпека їх локального обвалення...

Отож, про нинішній стан об'єкта «Укриття», прогноз на майбутнє і дещо інше йшлося на триденній міжнародній конференції, яка відбулася тепер уже в місті колишніх атомників — Славутичі.

Значення конференції найвиразніше оцінювалося на її заключному засіданні. Наприклад, так: «було поставлено багато запитань, потрібні відповіді», «багато почув нового і несподіваного», «дещо з почутого лякає і насторожує» тощо. Говорили це вчені, котрі «з'їли зуби» на чорнобильських проблемах, б'ючись над їх розв'язанням. Особливо над зменшенням потенційної небезпеки цього ядерно небезпечного об'єкта.

Яка ж з двохсот?

Однак не обійшлося тут і без «вибухонебезпечних» промовзакидів. За задумом організаторів —керівництва ДСП «Чорнобильська АЕС», — на конференції мав відбутися обмін думками з приводу надійності «саркофага», обговорено можливість роботи персоналу біля нього, перетворення його на екологічно безпечну систему тощо. Але багатьом і донині не дають спокою причини тієї страшної аварії 1986 року. Бо хто винен — розробники реактора чи експлуатаційники, має неабияке значення. Особливо важливим воно було для присутніх на конференції представників російських наукових центрів. Вони й заявляли твердо: винен персонал. Український!

Так, серед технічних, сейсмічних причин, невдало проведеного експерименту, навіть диверсії, наболючішим для представників ДСП і об'єкта «Укриття» було звинувачення персоналу, який тоді чергував. Адже це звинувачення відкидає геть багато інших причин і навіть фантастичних версій. А як підкреслював один із промовців, зовсім не розглядаються морально-психологічні, політичні, управлінські й інші причини.

Утім, розбурхані пристрасті довкола цього питання дещо вгамував нинішній начальник об'єкта «Укриття» Анатолій Гора, який повідомив, що вже є понад 200 версій аварії. Проте, хоч би як гірко й образливо було для тодішніх експлуатаційників ЧАЕС, причини аварії треба шукати. Їх вочевидь кілька. Вони потрібні нині працюючим нашим атомним станціям, ученим-атомникам, управлінцям галузі усіх рівнів. Вони потрібні всім країнам, де працюють АЕС. Щоб ніде не трапилося подібне знову...

Так примирливо завершилася дискусія довкола цього надто гострого і непростого питання.

Не помічають «розладу свідомості»

Не менша гострота і занепокоєння простежувалися під час обговорення медичних проблем. Обстеження свідчать: у персоналу, який працює на об'єкті «Укриття», дедалі погіршується стан здоров'я. У кожного з працівників — до трьох захворювань. У 85 відсотків — послаблення імунітету. Зростання тимчасової непрацездатності призводить до інвалідності багатьох із них. Чи не вперше пролунало й таке: декотрі працівники станції не помічають «розладу свідомості»! А це вже надто серйозно.

Чим, як запобігти цьому? Працівники охорони здоров'я радили: потрібні кращі, досконаліші медико-біологічні й нервово-психологічні обстеження персоналу. І категорично твердили: від стану психіки працівників «Укриття» залежить безпека роботи на об'єкті.

А для досягнення цілковитої радіаційної безпеки, захисту людини і довколишнього середовища цього мало. Потрібні нові й ефективніші технічні засоби і заходи. Цій важливій темі присвятили свої виступи також представники кількох наукових центрів України і особливо Росії.

Кошиками не винести

Дотримання радіаційної безпеки, надійний захист персоналу — першочергові й надзвичайно важливі передумови перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему. Це стратегічне завдання передбачено чинним законодавством України. Проте на конференції звучали закиди: воно в деяких позиціях уже застаріло, потрібні зміни, доповнення. А перегляд законодавства дав би змогу внести зміни і в головне стратегічне завдання — перетворити нинішнє «Укриття» на звичайне сховище. А це вже зовсім інший підхід до вже окреслених проблем. Головна з яких — не лише вилучення, а й ізоляція і захоронення тих паливомістких мас. До речі, була й така думка: вони там під «саркофагом» саморуйнуються. З часом перетворяться на звичайні відходи, і нема чого даремно хвилюватися — можна буде кошиками винести їх звідти. От якби!..

Та на об'єкті «Укриття» не вірять цьому. Там напружено і наполегливо працюють над створенням дистанційно-керованих систем і технологій, які, можливо, дадуть змогу вилучати ті високорадіоактивні маси й нині, паралельно з роботами зі створення другого «саркофага». Фахівці «Укриття» разом із науковцями Інституту електрозварювання ім. Патона розробили, приміром, пропозиції щодо вдосконалення і модернізації вже випробуваних під час будівництва нинішнього «саркофага» агрегатів «Розвідник», «Скорпіон», «Піонер».

Без координації — ані сюди ані туди

На конференції звучало: «Ми домовилися... Ми обмінялися телефонами... Найближчим часом ми зустрінемося» тощо. Тобто науковці, дослідники, фахівці скористалися наданою можливістю для «звірки годинників». Разом із тим говорили про відсутність гармонізації науково-технічних підходів, розпорошеність і неузгодженість їх. А тому й виходить, що «кожний дме у що може з одного й того ж питання».

Вихід. Він також звучав. Потрібне єдине централізоване управління технічним пошуком, державна програма, яка б убезпечила невиправданий ризик, марні витрати коштів, що може призвести до втрати нагромадженого національного потенціалу з цих питань. Для координації управління всією роботою зі створення, наприклад, дистанційних технологій і механізмів, пропонували створити у складі ДСП «Чорнобильська АЕС» спеціалізований підрозділ для проведення єдиної науково-технічної політики з даного напряму.

Але... Але коли пролунала пропозиція про проведення таких конференцій щороку, головуючий на заключному засіданні Анатолій Гора чомусь ухилився від її розгляду.

Але... Але знову чомусь, на тому заключному засіданні конференції не було керівників Мінпаливенерго України, керівників ДСП «Чорнобильська АЕС». А, мабуть, мали б бути. Хоча б для того, щоб подякувати учасникам конференції, які й без належної координації своїх дій думають, шукають, уболівають. І складалося враження: вони готові виконати будь-яке завдання держави. Тільки б цінували й шанували їхню працю, ретельно обговорили їхні хай і «несподівані пропозиції, які дивують і засмучують...»

Лише письмове привітання і подяка науковцям президента НАН Бориса Патона применшили непорозуміння, яке помітно відчувалося в залі. Уже за незначної кількості учасників цього науково-технічного зібрання. Хоча, на думку багатьох із них, було створено всі належні умови для роботи конференції.

І цього разу за всіх на завершальному етапі конференції довелося «віддуватися» міському голові Славутича Володимиру Удовиченку.

І ще стосовно координації. Чи ми надто звикли до неї, чи без неї справді не обійтися?

Щоразу, перебуваючи на станції, у Славутичі, доводилося чути нарікання на відсутність у масштабах держави координації усіх дій, реалізації заходів з перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему і кінцевої мети — зняття блоків Чорнобильської АЕС з експлуатації. Про це чув і від нерядових працівників Міністерства палива та енергетики. Та конкретних зрушень стосовно цього поки що ні на чорнобильських підприємствах, ні у Славутичі не відчувають. Сподіваються, вочевидь, на черговий приїзд туди Президента України і чергові «прочуханки»...

Пригадується, як подобалися народним депутатам України запевнення на парламентських слуханнях віце-прем'єр-міністра України Олега Дубини, що він береться за розв'язання всіх чорнобильських проблем. Тепер «доброволець» — Перший віце-прем'єр-міністр. Звісно, обов'язків у нього побільшало, а от уваги до ЧАЕС і Славутича навпаки — поменшало. А координації дій Першим прем'єр-міністром давно очікують там. Тільки не запевнень і обіцянок. А дій. Конкретних і рішучих. Бо на цій конференції тривожно звучало: кошти витрачаються, й немалі, а головна мета реалізується вкрай повільно.

Потреба прискорення робіт пояснюється такими аргументами. За орієнтовних темпів вилучення радіоактивних мас на це потрібно буде майже 30 років. За цей час нинішній «саркофаг» стане аварійним. Достатньо того, що він і нині «пухкає»...

І законодавство, й наявні нормативні документи передбачають, а більшість науковців і фахівців глибоко переконані: новий «саркофаг» споруджувати потрібно. Передусім для безпечного вилучення паливомістких матеріалів. А ось щодо його конструкції точаться гострі дискусії, є різні підходи. А, скажімо, Дніпропетровське КБ «Південне» навіть обурене, що не приймається їхня пропозиція.

А яка нині найреальніша?

Про це — в одному з наступних номерів.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Київ—«Об'єкт «Укриття»—Славутич-Київ.

P. S.

Доки матеріал готувався до друку, на ДСП «Чорнобильська АЕС» у Славутичі побував Президент України Леонід Кучма. Там було і те, що передбачалося у цій публікації...

Наша тривога

У куратора слідства не все в «ажурі»?

На чергове, позавчорашнє, засідання тимчасова слідча комісія ВР, яка розслідує «справу Гонгадзе», запросила санкт-петербурзьких журналістів з агентства журналістських розслідувань («АЖУР»). Як відомо, вони провадили власне розслідування обставин зникнення Георгія. Петербуржці привезли парламентській слідчій комісії не тільки свій звіт, а й відеозапис фільму кореспондента ГРТ Метліної, в якому викладено найулюбленішу версію нашого офіційного слідства про зникнення журналіста. У ньому є цікавий епізод: під час інтерв'ю із заступником Генпрокурора, куратором слідства Олексієм Баганцем у кадрі з'являються знімки людей, котрих ГПУ підозрює у вбивстві Гії. Їхні клички — «Циклоп» та «Матрос». У фільмі Олексій Баганець заявляє, що ймовірні вбивці вже також мертві. Втім, це куратор слідства стверджував, як пам'ятаємо, не тільки російській журналістці. Однак представник «АЖУРу» Андрій Баконін на засіданні спростував «таємницю слідства» від заступника Генпрокурора: за їхніми даними, «Матрос» живий і здоровий» і нині мешкає у Дніпропетровську.

Ажурівцям видається підозрілим не тільки ця, дивна для Генпрокуратури необізнаність, а й те, що О. Баганець надто переконаний у «недосконалій версії», до якої є «багато запитань». До речі, багато запитань є і до самого заступника Генпрокурора, який вперто не з'являється на засідання комісії. Депутати-слідчі вирішили запросити на розмову і Н. Метліну, щоб з'ясувати, чи справді фотографію, показану у фільмі, їй було надано О. Баганцем.

Росіяни поскаржилися членам комісії на погане фінансування, що заважає їм «докопатися до істини». Назвати сьогоднішнє джерело, яке надає кошти на розслідування, з етичних причин відмовилися і додали: вони із задоволенням приймуть допомогу будь-якої організації, в тому числі і парламентської комісії. Олександр Жир пообіцяв посприяти, аби російські журналісти мали можливість продовжувати свій пошук істини.

Депутати-слідчі ще раз запевнили, що згодні на створення міжнародної комісії з розслідування «справи Гонгадзе». Водночас вони наполягатимуть на проведенні вже найближчим часом експертизи таращанського тіла та записів Мельниченка. Прохання посприяти у проведенні таких експертиз буде викладено в листі до Ради Європи.

Тим часом до нас надійшли новини не лише з Санкт-Петербурга, а й зі Сполучених Штатів. Колишній майор держохорони в інтерв'ю «Українській правді» підтвердив готовність співпрацювати і з тимчасовою слідчою комісією Верховної Ради, і з міжнародною — у разі її створення. Звертається майор і до «здорового глузду»: «Якби за плівками була Росія, то хіба США надали б мені політичний притулок? А якби за цим стояло ЦРУ, то хіба Мін'юст вимагав би від мене плівки? Де здоровий глузд?»

Здоровий глузд, звичайно, потрібен. Як і правда про Гію Гонгадзе та все, що з цим пов'язано.

Людмила КОХАНЕЦЬ,
Юлія ШЕЙКО.

Фотофакт

Одеський окремий батальйон міліції швидкого реагування «Беркут» незмінно перебуває в п'ятірці кращих серед подібних підрозділів країни.

Фото Олександра СЄРОГО (Укрінформ).

Новий «саркофаг» споруджувати потрібно

Чи був Михайло Грушевський Президентом України?

Нотатки дослідника

Винесене до заголовку запитання можуть сприйняти за риторичне мільйони людей, вихованих на постулаті, що Михайло Грушевський обіймав цю посаду в Українській Народній Республіці 1918 р. Тим паче, останнім часом меморіальні таблиці з нагадуванням про те «президентство» вивішено і в межах країни, і поза нею.

Одначе ближче знайомство зі спадком Центральної ради переконує, що її провідник не тільки не обернувся на президента УНР, а просто не міг ним стати за конкретних умов, коли поява титулованої так особи різко суперечила б його поглядам і правовій базі риштованої ним республіки. Недаремно інший тодішній політичний і державний діяч Володимир Винниченко у «Заповіті борцям за визволення» закцентував: «Ні одна Конституція Української Революції, ні Центральної ради, ні Трудового Конгресу не мають у собі такого інституту, ні такої назви. Іноді голову Центральної Ради Михайла Грушевського звали президентом, але ця назва була не офіційна».

«Позитивна» облуда

Здавалося, велике діло: вважати його президентом умовно. Заступник директора Інституту історії України НАНУ Станіслав Кульчицький, знаний прибічник, так би мовити, «офіційного президентства», в журналі «Президент» удався до парадоксальних міркувань: «У 90-х роках була зроблена спроба представити М. Грушевського як першого президента незалежної України. Політичний підтекст її позитивний: лідери пострадянської України прагнули задекларувати свою причетність до традицій УНР як першої форми національної демократичної державності. Спроба представити М. Грушевського широкій громадськості як першого в національній історії президента не позбавлена й внутрішньої логіки, тому що політичні системи УНР і сучасної України незіставні. За Конституцією УНР, голова парламенту — це вища посадова особа в державі, а не спікер, як тепер».

За покривленої «внутрішньої логіки», що нагадує пошук чорної кішки в темному приміщенні, де її немає, вже не дивує відсутність характеристик, що Конституцію УНР не реалізовано, що Грушевський очолював не проектовані нею Всенародні збори, а революційний орган, який попередньо перебрав парламентські функції. «Як голова Центральної Ради я проводив її зборами та репрезентував її на вні», — вказував Михайло Грушевський. Отже, є аналогія з повноваженнями Голови Верховної Ради, коли, звісно, трактувати їх за Конституцією України, а не легковажити щодо «спікера».

Вражає позитивне тлумачення «політичного підтексту» в ганебному обмані «широкої громадськості» лицемірними деклараціями з фальшуванням минувшини та спекулятивною присягою вірності неіснуючим традиціям. А та кон'юнктурна «спроба» зайшла так далеко, що в 1996—1997 рр. у серії «Пам'ятки історії України» під егідою Національної Академії наук і Центрального державного архіву вищих органів влади та управління світ побачив двотомник «Українська Центральна рада», де в підсумковій довідці про М. Грушевського вихопилося: «Перший президент незалежної України (29.04.1918)». І на таке навіть не натякав жоден із зібраних там документів і матеріалів! На такому тлі тьмяніє доволі сумнівне визначення становища України «незалежним» на 29 квітня 1918 р. — під чобітьми солдатів Австро-Угорщини та Німеччини. С. Кульчицький, член редколегії згаданого збірника і редакційної ради всієї книжкової серії, зненацька зізнався у протилежному: «Зрозуміло, однак, що М. Грушевський не був президентом» («Президент», 2000).

Колізія видавалася б геть кумедною, якби тим вона обмежилася. Втім, зарано з нею прощатися. Розгорнулася потужна акція в масштабних проявах у засобах масової інформації, навчальній та науковій літературі. Чого варто, що в передмові до видання монументальної «Історії України-Руси» в академічній серії «Пам'ятки історичної думки України» можна прочитати: «В період з березня 1917 до квітня 1918 р. М. С. Грушевський вів активну політичну діяльність як голова Центральної ради і перший президент УНР». Автори цієї «констатації» Павло Сохань і Валерій Смолій — наразі керівники двох профільних інститутів НАНУ (української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського та історії України).

Пропаганда міфічного президентства практично не вгамовується, успішно перехлюпнувшись у сьогодення. Достатньо проаналізувати свіжі виступи, присвячені цьогорічному 135-літтю з дня народження Михайла Грушевського. «На останньому засіданні УЦР [Української Центральної Ради] (29.4.1918) був обраний президентом УНР», — сказано у щойно рекомендованому Міністерством освіти та науки України модерному «Довідникові з історії України», випущеному з нагоди десятиліття незалежності України. Хоч як абсурдно, цитований фрагмент склали у «доопрацьованому» фоліанті доктори історичних наук Ігор Верба і... Станіслав Кульчицький, який іще торік застерігав, що Грушевський «не був президентом»!

«Обраний» заднім числом

Професор Кульчицький не знав (чи вкотре злукавив?), що «лідери пострадянської України» спільно із запобігливими істориками, примусом або полюбовно вжитими до поточних послуг, — лишень епігони у справі, яка тягнеться понад сім десятків літ.

Під старість на Михайла Грушевського, вже академіка АН СРСР (і «піднаглядного» ДПУ), чекав неабиякий сюрприз з-за кордону. 1930 р. він раптом був заочно оголошений... президентом УНР. В Ужгороді, точніше — на 35-й сторінці випущеного там другого тому «Історії України: 1917—1923 рр.», екс-міністр закордонних справ колишнього гетьманату Дмитро Дорошенко чорним по білому виклав, що 29 квітня 1918 р. Мала рада «нарешті вибрала проф. М. Грушевського президентом Української Народної Республіки».

Доти нічого схожого ніхто не афішував, хоч засідання висвітлювалося, зокрема, столичною пресою. «29 квітня Рада ще раз зібралась і, між іншим, ухвалила наспіх Конституцію УНР», — засвідчив учасник процедури Павло Христюк «Замітками і матеріалами до історії української революції», надрукованими 1921 р. у віденському Українському соціологічному інституті. Директор цієї установи, ніхто інший як Грушевський, наполягав, щоб «не забулася найменша подробиця цих подій».

На відміну від Христюка, Д. Дорошенко мав налаштування проти Центральної ради та особисто Грушевського, а головне, навесні 1918 р. він опинився вдалині від змальовуваних ним перипетій, у Львові. Тож належало підкріпити унікальну обізнаність посиланням на її витоки, звідки запозичено сенсаційні відомості. Автор не був істориком-новачком: з 1921 року — професор Українського вільного університету (Відень), з 1926-го — директор Українського наукового інституту (Берлін). Знаменно, ні у 30-х роках, ні у 40-х чи 50-х, очоливши Українську вільну академію наук, нічогісінько не сконкретизував із цього приводу, не доповнив анітрохи. Прецінь його доробок в інших випадках зазвичай насичено слушними примітками та коментарями.

1930-й — непересічний для України, рік страшного процесу «СВУ». Невідомо, яку роль зіграла ужгородська новинка в долі Грушевського, та нагінки на нього посилилися, того року він був позбавлений редакторства над своїм творінням — часописом «Україна», 1931-го його ув'язнили чекісти, інкримінуючи оруду «Українським національним центром».

Зауважу, що перший том Дорошенківської «Історії» затримався з виходом аж до 1932 р. Природно, «зависає» чергове запитання: оскільки бракувало аргументів, навіщо було квапитися зі «смаженим фактом»?

Хибкий терен енциклопедій та підручників

«Історіографічна» інтрига закручувалася стрімко. 1934 р. на сторінках «Української Загальної Енциклопедії» (Львів—Станіславів— Коломия) інший історик і політик-«гетьманець» Олександр Шульгин у відділі «Україна» подав такий сюжет: «Нім [ецьке] командування 29. IV.1918, того самого дня, коли Центр. Рада ухвалила конституцію УНР й вибрала М. Грушевського президентом, заняла збройно Центр. Раду, арештувала кількох міністрів і допомогла П. Скоропадському стати гетьманом (29.4.1918), якого того самого дня обрав ним зібраний у Києві з'їзд земельних власників».

Довжелезну нечупарну фразу наче навмисно заплутано. Годі й казати, що наругу над Радою іноземні вояки вчинили не «того самого дня», а напередодні, 28-го. «Вибори» президента поставлено мало не на одну дошку з інспірованим обранням гетьмана — як явища одного порядку, чи, точніше, безпорядку, безладу. Показово, що у статті «Грушевський», вміщеній цією енциклопедією 1930 р., — ані слова про президентство.

1949 р. у «загальній» частині «Енциклопедії Українознавства» (Мюнхен—Нью-Йорк, львівське перевидання—1995 р.) О. Шульгин докладніше переповів тези Д. Дорошенка: «29. IV. Центр. Рада ще зібралася й ухвалила Конституцію УНР, а також поважну зміну земельного закону, згідно з якою тепер можна було мати в приватному володінні до 30 десятин землі. Грушевського обрано президентом Республіки». Симптоматичний нюанс: останнє речення тихо виокремилось, чим спроквола завуальовано кардинальну проблему: а ким «обрано»? У такий спосіб текст організовано й у канадському виданні «Ukraine. A Concise Encyclopaedia» (1963).

У «словниковій» частині «Енциклопедії Українознавства» своєрідну естафету підхопив Олександр Оглоблин, той, що під час нацистської окупації Києва правив за міського голову: «29.4.1918 Г. [Грушевський] був обраний на президента Укр. Нар. Республіки». Це ритуальне судження він раз по раз повторював, не переймаючися доказами, — наприклад, із Любомиром Винаром 1988 р. в англомовній «Енциклопедії України» («Encyclopedia of Ukraine»). Тотожне в 90-х роках розтиражували Ігор Підкова та Роман Шуст у своєму «Довідникові з історії України».

Така «енциклопедична» тенденція відбилась і в масово поширюваних за протекції Міносвіти «Нарисі історії України» Аркадія Жуковського та Ореста Субтельного («як підручник для середніх і вищих шкіл»), «Історії без міфів» Раїси Іванченко («як матеріали до курсу історії України») тощо. На жаль, обранням Президента України в 1918 р. рясніють нинішні підручники для десятикласників «Історія України» С. Кульчицького зі співавторами (Київ: Освіта, 1998), «Новітня історія України» Ф. Турченка (К.: Генеза, 2001), четверте (!) видання «Історії України (1914−1939)» за загальною редакцією другого заступника директора Інституту історії України О.Реєнта (Харків: Скорпіон, 2001)...

Ламкі миттєвості фатальної весни

Що ж коїлося наприкінці квітня 1918 р.? Кайзерівські війська, які за Брестською угодою окупували Київ, узялися за ліквідацію переважно соціалістичної Центральної ради, націлившися підтримати Павла Скоропадського. Наміри зайд 28 квітня яскраво продемонструвало нахабне вмаршування їхнього загону до сесійної зали і, попри протест Михайла Грушевського, проведення там обшуку, по чому було схоплено кількох урядовців, а решту присутніх відіслано по домівках.

Наступного дня знову засідала Мала рада, у трьох читаннях розглянувши «Статут про державний устрій, права і вільності УНР». Прикметно, що в проекті, надрукованому газетою «Народня Воля» 1917 р., Голові Всенародних зборів пропонувалося стати і Головою Української Республіки з виконанням «усіх чинностей, зв'язаних з представництвом республіки», а прийнято пункт з поправкою: «Голова Всенародних зборів, як їх представник, іменем Республіки сповняє всі чинності, зв'язані з представництвом Республіки».

Якщо гіпотетично уявляти обрання Грушевського президентом України, то це слід водночас визнавати нелегітимним актом. Гірко спостерігати за заповзятливою готовністю низки вчених сполучити надто несумісні речі, роздмухати міфотворчість.

Особливо «прославилася» книга «Михайло Грушевський», 1996 р. випущена видавництвом «Україна» зі вступним словом Леоніда Кучми та «за фінансового сприяння уряду України» (за пори, коли загал вітчизняних науковців місяцями не отримував зарплат). Автор розлогого тексту професор Леонід Решодько скомпонував цілий розділ «Перший Президент УНР», химерно деталізувавши, як «парламентарії на своєму останньому засіданні проголосили «батька» Грушевського Президентом Української Народної Республіки», як «обрання Михайла Сергійовича на цю посаду не викликало у присутніх жодних заперечень».

Нафантазував досхочу: «Після проголошення М. Грушевського Президентом Української Народної Республіки парламентарії знову повернулися до інциденту, пов'язаного з появою німців у залі засідань та арештом деяких членів уряду». Вивів на авансцену командира січових стрільців Євгена Коновальця, який, нібито, «виступаючи перед членами Ради... передав вибачення німецької влади». Проте всі бажаючі, зазирнувши у спогади Коновальця, побачать зовсім іншу картину: «Я найшов проф. Грушевського й премієра Голубовича крайно пригнобленими та здезорієнтованими. На питання: що робити нам, військовій сторожі Центральної Ради, і що робитиме уряд — я не отримав ніякої ясної відповіді».

«Не так тії вороги...»

Траплялося, псевдопрезидентством зачіпали пам'ять діячів Директорії. Фундатор Українського історичного товариства Л. Винар 1974 р. запевняв: «... Немає сумніву, що деякі з них уважали Грушевського, як бувшого Президента УНР, небезпечним конкурентом». Натомість задомінувала апологетика «президента» порівняно з Центральною радою.

Дехто встиг швидко використати «дані Л. Решодька», адже він — не рядовий «грушевськознавець». 1995 р. глава держави затвердив його відповідальним секретарем Оргкомітету з підготовки та відзначення 130-річчя з дня народження Михайла Грушевського (в указі теж ідеться про «першого Президента України»). Не випадково Решодько інтерпретував «президентство» як «прогресивний крок українського парламенту». Ця думка розвинута навчальним посібником «Держава і право України 1917—1920» (Київ, 1997): за концепцією доктора юридичних наук Олександра Копиленка та кандидата філологічних наук Марії Копиленко, «Центральна Рада прийняла Конституцію як перспективний документ», але «був потрібен Президент, адже Центральна Рада, яка просто заговорила сама себе, виявилась абсолютно нездатною для оперативного... управління країною».

Зігноровано, що «оперативна» виконавча влада делегувалася Раді народних міністрів. І ці засади Грушевський принципово захищав не тільки 1918 р., а й на Конгресі Трудового Народу України в січні 1919 р., закликаючи відновити закони Центральної ради, відродити її, «аби від неї прийняло повновласть нове правительство й вона передала представництво чи то установчим зборам, чи іншій інстанції» (таку «радянськість» підтримали тільки 13 членів його фракції соціалістів-революціонерів із сотень депутатів).

Марія Сильвестрівна, вдова Михайла Сергійовича, про головування чоловіка в Центральній раді чітко сформулювала: «На сім пості він оставався аж до свого виїзду за кордон в 1919 р.».

Грушевський відкинув диктатуру!

Розплутати склубочення правди та вигадок значною мірою дають змогу опубліковані, проте ще не достатньо поціновані мемуари Надії Суровцової. 30 квітня 1918 р. вона розшукала М. Грушевського за дорученням прихильних до нього партій, щоби для порятунку УНР він установив свою диктатуру.

Ось фінал епопеї. «Тут Михайло Сергійович підскочив, немов опечений: «Я? Голова парламенту — диктатуру?! Ніколи!» Я передала всі умотивування пісславших мене... марна праця, нічого було й думати його вмовити... — пригадувала героїчна жінка, до речі, історик за фахом. — Не можна було гаяти часу, і я поїхала знов до Винниченка, щоб повідомити про негативні наслідки своєї подорожі».

У цьому — ключ до осягнення глибоко вкоріненої легенди про «президентство». Припускаю, тривало вивчаючи таємні папери державних архівів у Берліні та Відні, Дмитро Дорошенко надибав якийсь відгомін міжпартійного рішення про «диктатуру», бо в Києві невпинно нишпорили німецька й австрійська агентури. Додам, що у травні 1918 р. перевертні із «соціалістів», зрадивши недавні ідеали, намислили підкоритись і гетьману як «тимчасовому президенту».

Павло УСЕНКО.

__Висновок:__ Грушевського, його не спитавши, «в якомусь приватному помешканні» висунула на диктатора термінова «нарада партій» («комітет партій»), проте той «вибір» сам голова Центральної ради рішуче відкинув. Неврахування виявленої ним волі означає підміну його бурхливої реакції («негативних наслідків») заангажованим «позитивом» примарної трансформації на президента. Це ж до якої міри треба не шанувати історію та Михайла Грушевського як людину, щоб фактично приписати чужу йому позицію!

Довжелезну нечупарну фразу наче навмисно заплутано

Право на рішення

14 грудня 1994 року Верховна Рада України прийняла Тимчасове положення «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення». Шляхом таємного голосування було визначено її склад у кількості 8 осіб (4 — за поданням Голови Верховної Ради України, 4 —за поданням Президента України). Таким чином, було створено абсолютно новий державний орган у системі ліцензування електронних ЗМІ та контролю за їх діяльністю.

Уявно простежуючи всі ці сім років і аналізуючи подальші кроки, зокрема, Верховної Ради щодо свого «дітища» — Національної ради, мимоволі задаєшся запитанням: чи не поспішили з народженням? Чи, може, не вповні передбачили і задумувалися народні обранці над тим, який орган вони створюють і якими повноваженнями наділяють? Основне з них — це право на рішення. Воно приймається колегіально представниками від законодавчої та виконавчої гілок влади більшістю голосів. Схоже, що серйозність саме цього права на прийняття рішення депутати недооцінили. Інакше, як можна пояснити, що всі склади Національних рад (повні й неповні) упродовж років переслідують одні й ті самі проблеми: відсутність співвіднесення глобальних завдань, що стоять перед Національною радою, і реального їх фінансування; неможливість утворити повноцінні за чисельністю штати працівників у центрі й на місцях; залишення без уваги запропоновані Національною радою пропозиції щодо істотних змін до вітчизняного законодавства в сфері електронних ЗМІ; неприйняття закону «Про кабельне і супутникове мовлення» тощо. А те, що впродовж цих років Національна рада шість разів міняла своє місце розташування, будучи позбавленою елементарних коштів на утримання приміщень? А те, що лише на сьомий рік існування з великими труднощами вдалось прирівняти до державних службовців відповідного рангу членів Національної ради та її апарат, що було передбачено законом...

Усе це, а ще постійна погроза «ротаціями» одразу через кілька місяців після обрання членів Національної ради, інші публічні випади дедалі більше стверджують мене в думці, що Національну раду створили, аби нею керувати. Тоді як бути зі статтею 1 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення», де чітко зазначено: «Національна рада є конституційним, постійно діючим позавідомчим державним органом, підзвітним Верховній Раді України та Президентові України. Національна рада діє в інтересах суспільства і є самостійною в межах повноважень, визначених Конституцією України та законами України».

Як бачите, про контрольні функції над Нацрадою ні з боку Верховної Ради, ні з боку Президента не йдеться. Є паритетне представлення двох «четвірок» від законодавчої та виконавчої гілок влади (кандидатури яких, віриться, перш ніж пропонувати, належно зважувались); є звіт колегіального органу, який щорічно надсилається Верховній Раді та Президенту. Так має бути. Так є в країнах, де існують державні органи, подібні нашій Національній раді. До речі, сам факт створення в Україні Національної ради з питань телебачення і радіомовлення констатується міжнародною спільнотою як конкретний прояв демократії, входження держави у світове співтовариство.

Принагідно хочу відзначити, що такий крок зі створення найвищого колегіального позавідомчого органу в системі електронних ЗМІ дозволили собі зробити лише кілька країн СНД. Зате в Європі й світі органи, подібні Національній раді, успішно діють уже десятиліттями, утверджуючи принципи демократії та свободи слова. Нинішнього року Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення прийнято сороковим членом престижної міжнародної організації —Європейського об'єднання регулятивних органів у сфері телебачення і радіомовлення (EPRA). Зустрічі з посланцями іноземних держав, керівниками зарубіжних представництв, громадських організацій, що працюють у сфері електронних ЗМІ, стали для нас уже звичними. На них дедалі впевненіше звучить усвідомлення значущості ролі, яку відіграє в житті держави Національна рада. Щойно я повернувся із Страсбурга, де пройшли результативні зустрічі з налагодження тісної співпраці Нацради з європейськими структурами. Зокрема, з наближення ратифікації Україною Європейської конвенції про транскордонне телебачення.

То чому такого усвідомлення, підкріпленого конкретними діями, що сприяли б вдосконаленню діяльності Нацради, зміцненню її кадрового, матеріально-технічного потенціалу в центрі й регіонах не спостерігається в Україні ні з боку законодавчої, ні з боку виконавчої гілок влади. Чи не тому, що, утворивши Нацраду під гаслом демократизації суспільства, дехто просто злякався новоутвореного органу, всіляко намагаючись накинути на нього вуздечку? Не випадково деякі народні депутати є частими гостями в стінах Нацради, коли є потреба в лобіюванні інтересів тієї чи іншої телерадіокомпанії і мало помітне їх прагнення обговорити конкретні пропозиції самої Нацради, допомогти їй в непростий час ліцензування телерадіокомпаній. Замість конструктивізму обирається практика огульного критиканства через пресу. Прикладом може слугувати недавня стаття в «Голосі України» від 28 листопада 2001 року «Право мовлення». Дозволю собі нагадати хоча б деякі фрази, кинуті зі шпальти цієї поважної газети: «... діяльність Нацради зумисне доводиться до абсурду»; «... Нацрада топчеться по свободі слова й по правах на інформацію демонстративно, особливо не переймаючись навіть створенням видимості правочинності»; «Нацрада осоромила нас перед Європою й усім світом»; «Нинішня Нацрада час від часу завдає шкоди суспільству...». Що ж викликало такий шквал звинувачень? І чому раптом стаття майже на цілу полосу з підняттям історії річної давності стосовно однієї з радіокомпаній з'явилася саме нині? Чому в період перед звітом Національної ради у Верховній Раді хтось руками «третейських суддів», деяких народних депутатів знову витягує з-під сукна історію із позбавленням чинності ліцензії ТРК «Континент», що відверто порушила чинне законодавство України?

І все це робиться в піку рішення суду, який визнав правочинність дій Національної ради і відмовив у всіх позовних вимогах «Континенту» до Нацради.

Перечитуючи статтю в «Голосі України», зримо уявляю обличчя журналіста з радіо «Континент», що кілька днів тому на одній з прес-конференцій задав мені двозначне запитання: «Чи не боюсь я звіту?». І поряд з ним уявляю достойні обличчя колективних авторів статті «Право мовлення», що завчасно влаштували публічне судилище над Національною радою в зручний, як їм здається, час, обравши приводом історію з «Континентом».

Ось як, приміром, трактується авторами одне з основоположних завдань Нацради — ліцензування. Цитую:

«... Слід детально з'ясувати правовий статус ліцензії. Вона є похідним документом від заяви телерадіоорганізації та рішення Національної ради, в якому лише фіксуються дані, зазначені в заяві ТРО, та умови, які визначаються (встановлюються) відповідним рішенням Нацради під час розгляду заяви телерадіоорганізації. Проте в ліцензії «Континенту» було зафіксовано його право користуватися лише протягом 5 років замість 10 за заявою...».

У Національній раді досі згадують, як керівник однієї з ТРО (не буду з етичних міркувань називати прізвище) подав заяву на мовлення на 300 років. Можливо, «Третейський інформаційний суд» розгляне і цей факт невидачі ліцензії згідно з поданої заяви?

Нинішній склад Національної ради готовий до конструктивного діалогу будь з ким. Але —конструктивного. Ми з вдячністю приймемо цікаві пропозиції, готові їх розглянути на засіданні, усвідомлюючи, що зміни потрібні, бо життя не стоїть на місці. Національна рада сприймає висловлені зауваження і з боку парламентаріїв, і з боку Ради національної безпеки і оборони України щодо посилення контролю та вимог до телерадіокомпаній, які порушують чинне законодавство. Чимало нововведень, запроваджених нинішнього Нацрадою з єдиною метою — зробити нашу роботу прозорішою для суспільства. Це: самі засідання Національної ради, що мають відкритий характер; прийняття положень, які чіткіше регламентують процедуру ліцензування; оголошення конкурсних пакетів на канали і частоти у всеукраїнській пресі; відкриття власної веб-сторінки; випуск журналу «Вісник Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення».

Саме з метою надання ліцензуванню неупередженості, була створена нинішнім складом Національної ради громадська експертна комісія, яка до засідань Національної ради розглядає конкурсні документи.

Зважаючи на вболівання про долю телерадіомовлення та набутий авторитет, особисто я був би не проти участі авторів статті «Право мовлення» в роботі експертної комісії. Персонально: В. Горобцова, В. Погорілка, В. Шевченка, В. Понеділка. Розумію, що це значно важче, аніж виступати в ролі «третейських суддів», зате вірніше й ефективніше, коли справді дбати про справу. Державну справу. Обговорювання «права мовлення» різниться від відстоювання «права на рішення», яке закріплене за Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення законом. І цим правом —право приймати рішення, Національна рада не поступиться нікому.

Борис ХОЛОД,
голова Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення.

У номер

Телефон... Про чергу забудемо?

— Через три роки в нашій державі вже не буде такого ганебного явища, як черга на встановлення телефону, — запевнив під час робочої поїздки на Житомирщину голова Державного комітету зв'язку та інформатизації України Станіслав Довгий.

Він повідомив, що розроблено концепцію розвитку галузі на наступний рік і найближчі п'ять років. Створено Всеукраїнську асоціацію виробників телекомунікаційного обладнання, до якої ввійшли півтори сотні підприємств, серед яких і «Прожектор» з Малина на Житомирщині, який раніше працював на «оборонку». Вже в 2002 році має бути введено 600 тисяч номерів, у 2003 — 800 тисяч, у 2004 — один мільйон.

Чи реальні такі цифри? Станіслав Олексійович порівняв: якщо промисловість України йде цього року з приростом 10 відсотків, то зв'язок — 30. Галузь розвивається випереджальними темпами. Активно впроваджуються цифрові системи, прокладаються волоконно-оптичні лінії.

На Житомирщині більш як 50 тисяч сімей чекають установлення телефонів.

Важливість прискореного розвитку зв'язку в регіоні диктується не тільки тим, що цей вид послуг має бути доступний кожному, а поки що в розрахунку на сто жителів телефонів тут менше, ніж у середньому в Україні. Північні райони Житомирщини, які постраждали від аварії на ЧАЕС, увійшли до зони пріоритетного розвитку, і потенційним інвесторам тут гарантовано значні пільги. А надійний і зручний зв'язок —одна з передумов того, щоб було бажання вкладати кошти. Зарубіжний інвестор і в цьому плані має відчувати себе так само комфортно, як і вдома.

Виконання планів, розроблених зв'язківцями, великою мірою залежатиме від того, як налагоджено співпрацю з місцевими органами влади. Про це і йшлося на спільній нараді в облдержадміністрації. Підписано документ, який визначає обов'язки сторін. Найближчим часом Житомирська дирекція ВАТ «Укртелеком» має побудувати цифрові комутаційні системи в Житомирі, Бердичеві, Коростишеві, прокласти волоконно-оптичну лінію Житомир—Бердичів. У наступні три роки стануть до ладу цифрові АТС у ряді райцентрів. Окрема сторінка програми —розвиток мережі Інтернет. Варто нагадати, що ще зовсім недавно «Укртелеком» навіть не був провайдером всесвітньої «павутини». За короткий час кількість постійних користувачів Інтернету тільки по Житомирській дирекції перевищила 1200. Відтак тарифи на ці послуги знижено, а прибутки, навпаки, зросли. Вже наступного року буде завершено створення вузлів Інтернету в усіх райцентрах області. У здійсненні цих планів постійну допомогу зв'язківцям надаватиме влада на місцях. Одним із пунктів переговорів були борги. Місцевий бюджет винен зв'язківцям майже 9 мільйонів гривень. Дійшли спільної думки: після погашення заборгованості ці кошти підуть на подальший розвиток зв'язку.

Серед приємних новин, про які повідомив С. Довгий, і такі. Досягнуто домовленості з ректором Житомирського інженерно-технологічного інституту про підготовку на його базі фахівців у галузі телекомунікацій та електрозв'язку. Працівники «Укртелекому» і «Укрпошти» вже не «сперечатимуться за квадратні метри», як повелося після того, як ці структури розділилися, а тісно співпрацюватимуть. Найближчим часом зросте зарплата найменш оплачуваних працівників, насамперед листоноша: в Україні їх сьогодні 48 тисяч, а заробляють вони менш як 120 гривень на місяць.

С. Довгий підтвердив репутацію зв'язківців як меценатів: до фонду соціально-економічного розвитку Житомирщини буде передано 50 тисяч гривень. А в кардіологічному відділенні міської лікарні відбулася презентація спеціального приладу для спостереження за серцевим ритмом. Вартість цього подарунка зв'язківців — 35 тисяч гривень. Виробництво спільне — українсько-угорське, програмне забезпечення — наше. Прилад дає змогу проводити такі дослідження стану хворого, яких медики не робили раніше. Навіть ліки тепер можна вживати не «взагалі», а саме в той період доби, який підкаже прилад.

А підтвердженням того, що зв'язківці прагнуть створити клієнтам максимум зручностей, стало відкриття на околиці Житомира ще одного відділення «Телекомсервіс», оснащеного за сучасними вимогами, включаючи доступ до Інтернету.

Олексій КАВУН.

Житомир.

Пилососи з родзинками

Куточок Буквоїда

«Нас усіх треба ОБРАХУВАТИ». (Розмова про перепис населення на Національному радіо, 12 грудня.)

Обраховують нас, коли чесно, ледь не щодня в будь-якій торговельній точці. А також обважують. Слід було сказати, звісно, порахувати (або полічити).

«20 тисяч українських ДАЛЬНОБІЙНИКІВ» можуть залишитися без роботи». (Газета «Хрещатик», 28 листопада.)

Російському «дальний» регулярно не щастить з перекладом. Постійно наштовхуєшся на «БЛИЖНЄ-ДАЛЬНЄ зарубіжжя».

Отож: «поезд дальнего следования» — українською «поїзд далекого прямування»; «дальнобойный» — далекобійний, «без дальних разговоров» — без зайвих слів (розмов). А також: Далекий і Близький Схід.

«РОДЗИНКОЮ» <у кафе> стало чи не найсмачніше в Києві морозиво». (Газета «Вечірній Київ», 4 грудня.)

Російське «с изюминкой», «изюминка чего-либо» (окраса, гострота чи приємна особливість чогось) українською не можна перекладати ані ізюминками, ані навіть родзинками.

Якщо йдеться про людину, правильно: з живчиком, з перчиком. В інших випадках — доведеться підходити творчо і підшукувати відповідник залежно від контексту. У наведеному прикладі можна «окраса».

Що ж до прямого, «їстівного», значення слова, то морозиво з родзинками (ізюмом) — і правильно, і смачно.

«Продается участок 2 км от Киева в сторону Вышгорода». (Оголошення в газеті «Місто + передмістя», 5 грудня.)

Це що — вже автострадами торгуємо?

«... Наважився нагадати про ХВОРОБЛИВИЙ епізод другої світової війни». («Голос України», 6 грудня.)

Хворобливою може бути тільки людина, якщо вона немiцного здоров'я, а те, що викликає важкі почуття чи спогади, —болюче або болісне.

«... Чіпляє та намотує шерсть, повністю збираючи її з ПОВЕРХНІ, ЯКА ОЧИЩУЄТЬСЯ». (Реклама пилососа в київському метро.)

Ну, якщо поверхня сама очищується, то навіщо мені пилосос? А взагалі, панове рекламісти, коли хочете, щоб я, старий холостяк, купив вашу машинерію, напишіть приблизно так: «Наш Пилипо-Самсон замінить найчепурнішу господиню!» — і я вже біжу.

Ваш БУКВОЇД.

Звичайна казка

Дивно, але мешканці північних регіонів не дуже переймаються питанням, чому таке звичне, навіть прозаїчне явище, як вода, одного зимного ранку перетворюється на білу невагому субстанцію. Вона береться прикрашати довкола все без винятку, прикривати брудні плями людської діяльності, творити для нас справжню казку. Навіть темне підворіття у такий спосіб стає вишукано романтичним. І принаймні двоє це оцінили. Так само оцінили люди і те, який ефектний вигляд має оголений чоловічий торс у крижаній воді крізь снігове мереживо. Аж подих перехопило!

А ще вода вміє бути кришталевою. Тобто не тільки прозорою, а й міцною. На втіху справжнім чоловікам, для яких зима на якийсь час узаконила відсутність вдома у вихідні. Адже зимова рибалка — святе дійство, захопливе також і для глядачів. Дітлахи дочекалися снігових пустощів, коли дорослі з ними заодно, і щасливо сміються, тягнучи за собою санчата під парасолькою. Вони тільки взимку можуть собі дозволити радіти майже з нічого: що довкола все біле і пухнасте. І якщо вже це казка, вірю, що і цей вірний одинак дочекається свого, хай і собачого, щастя.

Анастасія СИРОТКІНА.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Список нагород, якими удостоюють громадян Бананового Маразмадору

Медалі:

«За перший мільйон у бельгійському банку», «За приватизацію об'єкта, що не підлягає приватизації», «За кмітливість при списанні боргів», «За секс на пожежі», «За підтримку вітчизняного товаровиробника у підвішеному стані», «За виживання», «Фінансовий магнат I ступеня ожиріння», «Ветеран відпочинку на Канарах», «За активну участь у пиятиках та оргіях на честь самовідданої любові до багатостраждального народу», «Борець за справедливість крайнього ступеня виснаження».

Ордени:

«Лизоблюд I ступеня», «Герой кредитних маніпуляцій», «Патріот офшорних зон», «Вільний раб», «Служу народові, котрий грабую», «Регіональний холуй року».

Хрести:

Золотий хрест «Мафіозі — чисті руки».

Срібний хрест «Шакал — друг народу».

Платиновий хрест «Олігарх — виконроб прихватизації».

Пам'ятні знаки:

«Три роки на воді та хлібі», «П'ять років без зарплати», «10 років без роботи», «Особливо небезпечний журналіст», «Ударник паразитичної праці», «Почесний громадянин колонії», «Передовик тіньової економіки».

Діамантове кольє «Трудовий банкір».

Карикатурист продовжує тему

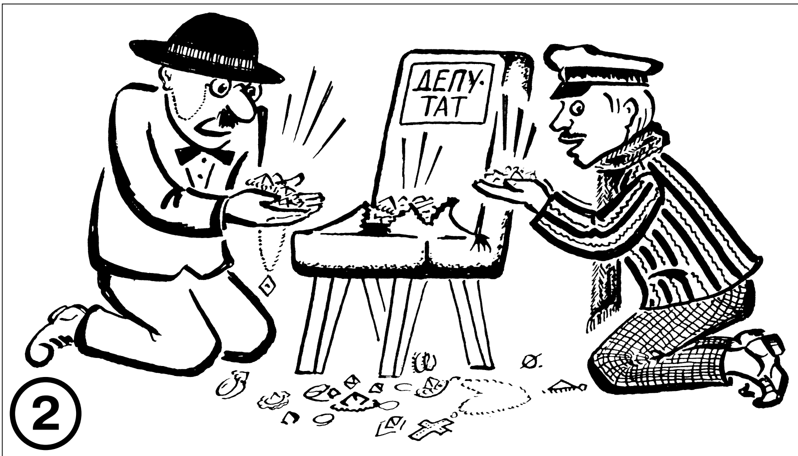

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.
Мал. Василя ФЛЬОРКА.

Як нам викручують ноги

Чи може перо сатирика писати про сучасну Україну щось позитивне? Спробую довести, що може! Згадайте-но недавнє невпинне падіння у морок, і в цьому стані щохвилини похмуро спостерігали ми ознаки розпаду, коли, скажімо, тяжко зітхнувши, завмирав просто на маршруті зношений до гайки добрий велетень-трудівник «Ікарус». Або ж жахаюче варварське обдирання вагонів електропоїздів, де нашвидкуруч прилаштоване фанерне сидіння сприймалося за совітський чиновницький привілей у порівнянні з жорсткими ребрами голих каркасів обдертих лавок для простих робітників та селян. Не всі нині пригадують і масовий підсвідомий бойкот населенням прудких маршруток, котрі зухвало зазіхали на виборене народом право на дешевий та доступний громадський транспорт.

Нині ж столичні магістралі, немов за помахом чаклунської палички, заполонили комфортні та місткі автобуси «Вольво», чия м'яка хода, вікінгова сила та навіть кондиціонери в салоні навіюють громадянам побоювання, чи їх поява була не мінлива примха якихось дивакуватих олігархів, або ж, іще гірше, чи не пастка це, чи не здиратимуть згодом за право проїзду пари кілометрів на території шведського соціалізму цілої гривні?.. Авжеж не здиратимуть! Адже шматочок шведського добробуту придбаний для нас, простих людей, рідною нашою владою. І не боїться вона, влада наша дивна, що рука в неї відсохне, якщо не до себе подекуди гребе!.. Отож, ризикуючи своїми золотими в буквальному й переносному значенні руками, впорядкує рідна і центр, і околиці, і широченні швидкісні магістралі, і тихі тінисті старовинні провулки. А маршрутні таксі ми теперечки не тільки не бойкотуємо —ми жити без них не можемо!

Та тут зушмений я спинити потік патріотичної риторики, адже на території таксомоторного автосвіту не скрізь так затишно, як це має бути хоча б за розсекреченими для нас шведськими стандартами.

Почнемо з того, що з позиції пересічного споживача поняття маршрутного таксомотора майже зовсім законодавчо не виписане. Якщо це таксі, то чому воно не рушає, коли в нього сідає перший пасажир, а стоїть на кінцевій зупинці, поки не заповниться весь салон? Тоді це вже не таксі, а мікроавтобус, і ціна за проїзд мусить бути відповідно мікро.

Теперечки про сам мікроавтобус. Що б ви подумали, якби до зупинки таксомотора хвацько підкотила інвалідна коляска з чорно-білими шашечками на борту? Ущипнули б, мабуть, себе на всяк випадок для певності. Чому ж тоді ніхто не щипає ні себе, ні ближніх при наближенні до юрби бажаючих красиво їхати, наприклад, мікроавтобуса «Беста» (найкращий, тобто)? Коли я зі своїм зростом вище середнього якось спробував сісти у, звиняйте, салон, довелося залазити туди рачки. У намаганні вмоститися на вільне місце я ощасливив дотиком своїх сідниць не одного пасажира і не впевнений, що їм це сподобалось... Коли ж я зніяковіло стулив коліна, щоб не торкатися сусідів, коліна затулили мені вуха, і стало важко розуміти, чого хочуть оці диваки, що тицяють одне одному якісь гроші.

І подумав я: а чи не зарано для нас, козаків-українців, котрих наполегливо привчають до діети, випускають на маршрути мікроавтобуси, так би мовити, народові на виріст... Дійство, скажу я вам, нерозумне та необачне. Адже куди тоді дівати наше достеменне економічне зростання, якому вже краю немає і надалі не буде берегів... До того ж маємо визначну подію, яка для нашої проблеми видається якщо не глибоко символічною, то достеменно знаковою — очолювати транспортну галузь призначено людину богатирської статури, співіснування якої з маршрутними карликами вочевидь несумісне. І якщо наш вельми досвідчений в управлінні всією державою міністр демократично покатається лише на деяких зразках таксомоторного дива, в нього природно виникнуть певні професійні запитання, наслідки яких для деяких підприємливих автобізнесменів можуть стати, м'яко кажучи, несподіваними.

Наприклад, чому це поїздка з викрученими ногами та з порушенням кровообігу в нижній половині тіла повинна коштувати кандидатові в китайці стільки ж, як і комфортабельна поїздка, розрахована на європейських людей, в мікроавтобусі типу «Івеко», де крім зручних місць для сидіння передбачено і широкий просторий прохід на повний скандинавський зріст? Або ж: як пояснити з точки зору безпеки руху довільне розташування сидінь (обличчям уперед, назад, убік) у численних від народження вантажних та лише пристосованих для пасажирських перевезень фургонах, хоча й знаних марок типу «Форд» або «Мерседес»? У жадобі до швидких грошей власники таких «мікроавтобусів» переходять усі межі здорового глузду, запаковуючи людей за знаменитою суто вітчизняною технологією виробництва кільок у томатному соусі. Хіба що пасажирів не обсмажують... Але за принципом рядової укладки кільки, тобто люди, повинні всі їхати обличчям уперед, на сидіннях, обладнаних високими ергономічно досконалими спинками з підголовниками. Отож, якщо вже заюшувати носи при різкому гальмуванні, то всім. Без усяких там винятків для шийних хребців неправильно сидячих пасажирів. Врешті, це фундаментальний принцип рівності та демократії для нашої водночас народної та демократичної держави...

Гадаю, відповідальні особи швидко наведуть, якщо забажають, повний порядок з нашими пасажирськими споживацькими правами. Умови перевезення пасажирів на маршрутних таксомоторах мусить визначити чіткий державний стандарт, що гарантуватиме всім без винятків і комфорт, і безпеку під час руху. Втім, про яку безпеку може іти мова, поки водії, демонструючи зразки справжньої джигітовки, у вирі карколомного міського руху спритно обілечують на ходу своїх пасажирів?!..

Але про гроші потім. Здоров'я та зручності для пасажирів —насамперед!

Юрій БОЛЬШАК.
Мал. Василя ФЛЬОРКА.

7 мішків гречаної вовни

Біда

Невдачею закінчилася спроба кизяківських телевізійників провести популярну телегру «Кохання з першого погляду». Коли Текля Степанівна, посьорбуючи перед телевізором чайок, раптом побачила серед учасників гри свого законного чоловіка, вона просто стерла телевізійну студію з лиця землі.

Приємна новина

Наказом міністра охорони здоров'я Бананового Маразмадору епідемію грипу цього року в республіці відмінено.

Олександр ПЕРЛЮК.

Ромський гумор

Нема місця!

Циган перевозить на велосипеді чотирьох дітей: двоїчко прилаштувалися на рамі, двоїчко — на багажнику. «Даїшник» не може змиритися з таким кричущим порушенням правил і грізно підносить жезл.

— Паночку міліціщто, хотів би й вас підвезти, але, самі бачите, слобідного місця нема.

Тоді давай п'ять гривня

Маленький рома прохає перехожого:

— Дядьку, будьте такі добренькі й ласкаві, дайте хоч п'ять копійочок на хліб.

Перехожий, сягнувши до кишень, як не прикро, не знаходить там жодної монети.

— Нема в мене, дитино, копійок.

— Тоді давай п'ять або десять гривня! — вже вимагає хлоп'я.

Купи й мені

Біля універмагу зустрілися два приятелі-роми.

— Сервус, Йовжі, куди йдеш?

— До магазину, сорочку купити б треба.

— Тоді, якщо не впіймаєшся, купи мені піджака.

Аби-сь мала два «мерседеси»

Дві смаглявки щось не поділили між собою і затіяли сварку. В однієї вже забракло в лексиконі лайливих слів, і вона лагідним голосочком мовить:

— Нич не хочу, лем хочу, аби-сь, Розо, мала два «мерседеси» — один білий, а другий чорний.

— Дякую красне, Ержіко солоденька, дав би тобі Бог здоровлячко. Але нащо мені аж два «мерседеси», золотенька?

— Аби тя один возив по дохторах, а другий — від дохторів.

На теми куріння

Несе в зайді (щось на кшталт заплічного мішка з простирадла чи хустки) смаглявка своє немовля. Її перепиняє подруга:

— Анжело, зайда твоя горить!

— Ніт, Маріко, то малий Йовжі курить.

У вагоні електрички

Щойно смаглявка втиснулася з клунками та двома дітлахами у вагон електропоїзда, підійшов контролер:

— Ваші квитки, громадянко!

Пасажирка одразу до старшенького:

— Корчіку, де-сь дів білєтик мій?

Дитя здивовано звело оченята на мамку. І не встигло й слова мовити, як та почала гамселити хлопчину по плечах:

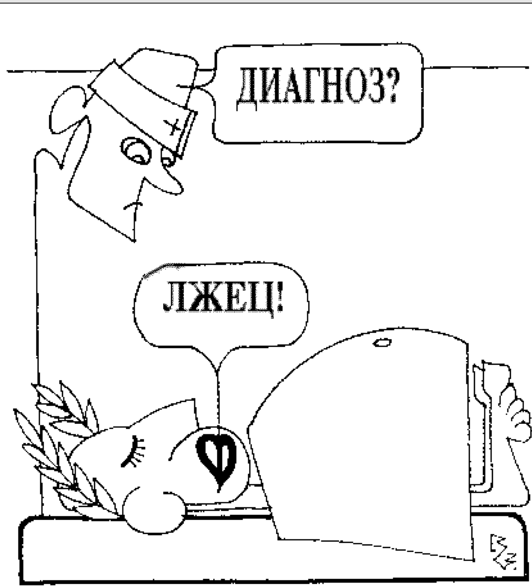
— Куповала ж вам і булечки, і колбаси у буфеті — не хотіли їсти. А нащо тоді білет з'їв?

Контролерське серце зм'якло:

— Не бийте дитину, жіночко, їдьте так...

Записав Іван ГУДЗОВАТИЙ.

Закарпатська область.

Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Правіший — той, хто заводить справу...

Покупець симпатичний, якщо стратегічний

Відключення електроенергії, перебої з тепло- і водопостачанням, взаємна заборгованість вже допекли і промисловість, і населення

 Приватизація

Кінець листопада—початок грудня ознаменувався низкою радикальних кроків усіх гілок влади в галузі приватизації. Причому головним подразником такої дивовижної рухливості стало рішення Національної комісії з регулювання електроенергетики (НКРЕ) про підвищення тарифів на передання і постачання електроенергії для трьох обленерго, які купили стратегічні інвестори.

Тарифний детонатор

Наслідки відомі: вже у грудні роздрібні тарифи для потужних підприємств, під'єднаних до 35-кіловольтних мереж, мають зрости в середньому: в Житомирській області — на 8,1 відсотка, у Київській — на 4,16, у Рівненській — на 5,7. Цікаво, що обленерго просили більшого. Для всіх інших підприємств НКРЕ обмежив тарифну планку на рівні 10 відсотків. Однак ексклюзивне право комісії встановлювати до 1 квітня 2002 року граничні відхилення від тарифів, які діяли до 16 листопада цього року, — двополюсне: сьогодні опустили планку, завтра — підняли.

Процес пішов — і першою (хочеться вірити — мимоволі) відгукнулася на нього Верховна Рада, яка провалила довгоочікуваний законопроект «Про акціонерні товариства». Точніше, два законопроекти — депутатський і урядовий. А шкода: на їх грунті міг би вийти цілком самодостатній, прогресивний закон.

Очевидно, багато в чому суперечливі функції керівних органів товариств, законодавчо небездоганні права та обов'язки акціонерів не лишатимуть без роботи господарські суди й надалі. І, чого доброго, збиватимуть з пантелику чиновників, які готують проекти указів на тему приватизації, дезорієнтуючи Президента і тепер. Останній приклад — підписаний 3 грудня цього року Указ «Про додаткові заходи з реформування електроенергетичної галузі».

Ду-у-у-же цікавий документ

Як і очікувалося, він скасував тимчасову заборону на приватизацію енергокомпаній. Навіть більше: надав можливість цілковитого роздержавлення. Такі документи без погодження з Фондом державного майна не видають. Здавалося б, ФДМУ, як орган приватизації, мв би над усе керуватися законами, а не поняттями. Тоді як розуміти доручення Кабінету Міністрів до 1 березня 2002 року «визначитися зі способами продажу пакетів акцій енергетичних компаній, у яких власність держави становить менш як 50 відсотків статутного фонду, для чого, зокрема, опрацювати питання про продаж цих пакетів акцій власнику контрольного пакету акцій відповідної енергетичної компанії...»?

Попри граматичну кострубатість директиви, можна дійти висновку, що таких способів багато. Але прямий продаж закріплених за державою пакетів акцій законодавством не передбачається. Єдиний виняток — приватизація Маріупольського металургійного комбінату імені Ілліча, яку здійснювали за спеціальним законом парламенту. От і голова Контрольної комісії Верховної Ради з питань приватизації Олександр Рябченко нагадав через пресу, що енергокомпанії — це акціонерні товариства, які підлягають звичайній приватизації, тобто ці пакети акцій мають виставлятися на конкурсний продаж.

Якщо так, то чому, розкриваючи обійми стратегічним інвесторам, ми гребуємо і здоровим глуздом, і власними законами? Чи, бува, забули, до яких наслідків призводить беззастережна любов? Нагадаю: Словаччина вже виставила на конкурсний продаж 49 відсотків акцій енергопостачальної компанії VSE, якій ми продали 75,56 відсотка акцій Житомиробленерго, 65 відсотків акцій — Херсонобленерго, 51 відсоток акцій — Кіровоградобленерго і 70 відсотків — Севастопольенерго. Чи не створюється у вас враження, що ці енергокомпанії вже пішли по руках?

Уряд піде знайомим бродом

Палкі довколабюджетні дебати не повинні приховати головне: період романтизму, покликаний до життя теоріями Людвіга Ерхарда про побудову народного капіталізму, вже позаду. Хід приватизації свідчить, що наші реформи загрузли в російській колії попри гучні заяви про європейський вибір. Цю колію ми називаємо за росіянами олігархічною. І з огляду на те, що наші доморощені олігархи в публічній політиці почуваються не гірше, ніж у «тіньовій» економіці, мабуть, небезпідставно.

На цьому тижні голова ФДМУ Олександр Бондар говорив журналістам правильні слова про потребу винести за рамки доходної частини бюджету надходження від приватизації: цього року вони становили третину від плану. За приватизованими підприємствами, які сподівалися на капіталовкладення, втратило віру в інвестиції і населення. Але не ці причини є вирішальними.

Відповідно до вищезгаданого указу Президента, Кабінет Міністрів та ФДМУ мають за 30 днів до оголошення конкурсу з продажу енергокомпаній вжити конкретних заходів за результатами попередніх консультацій із покупцем. Інакше кажучи — спрямованих або на погашення наявної заборгованості, або (в разі потреби) на підвищення тарифів за передання та поставку електроенергії. Адже якщо такі рішення прийняти завчасно, зросте і вартість енергокомпанії. Отже, урядові Анатолія Кінаха доведеться перейти бродом уряду Віктора Ющенка, який не став менш ризикованим. А перейти, не замовчивши ноги, вже неможливо: віяльні відключення електроенергії, перебої з тепло- і водопостачанням, взаємна заборгованість вже допекли і промисловість, і населення.

Валентин ОСАДЧИЙ.

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

І в хурделицю футбол не йде із голови...

Український чемпіонат, нарешті, взяв зимову паузу. Однак тепер, коли землю вкрив сніговий килим і на вулиці хазяйнує хурделиця, не йде він — футбол рідненький — з голови, і край. Іще недавно на проміжному фініші, проводячи відкладені у різних турах матчі, учасники «накочували» під акомпанемент гострої критики, що лунала на адресу Федерації футболу України з боку керівництва донецького «Шахтаря». Було чимало емоцій. А вони, як відомо, — не найкращий порадник. Тому не всі звинувачення донеччан, як на мене, були, м'яко кажучи, об'єктивні.

Хоча, заради справедливості, слід визнати: є гостра потреба серйозної розмови про сьогодення і прийдешнє національного футболу. Час такий, безперечно, настав. І сьогодні, до речі, у столичному президент-готелі «Київський» відбудеться позачерговий конгрес ФФУ.

Захід, повторюю, якнайдоречніший. Гадаю, буде порушено багато проблем. Хотілося б, щоб відбулася щира розмова про національний чемпіонат, суддівство, дитячий футбол, про долю збірної країни.

Напевне, не тільки прихильників «Шахтаря» засмутили події, що сталися за останні півроку, думаю, що й багатьох шанувальників футболу в Україні. Але в Донецьку, де для улюбленого клубу роблять чимало, особливо гостро сприймають невдачі. Надто вже розчарував «Шахтар», коли не зміг подолати відбірковий бар'єр, прагнучи потрапити до Ліги чемпіонів і зустрівши на шляху аж ніяк не елітний болгарський ЦСКА.

Та й київське «Динамо» було не на найкращому рівні у груповому турнірі чемпіонської ліги. Спочатку всі болісно пережили провальний поєдинок у Порту проти «Боавішти» — 1:3. І лише під завісу змагань кияни дещо стабілізували «політ». Однак оговталися вони аж надто пізно.

Втім, Валерій Лобановський не втомлюється пояснювати опонентам, що створюється новий ігровий ансамбль. А упродовж шести-семи місяців виконати таке завдання просто нереально. Потрібно два-три роки.

Не слід забувати, що у складі «Динамо» залишилося лише кілька гравців, котрі ще разом із Шевченком, Ребровим, Лужним кілька років тому наробили шелесту в Європі, розгромили «Барселону» в її «лігві» на «Камп-Ноу». А в наступному розіграші від удару київського «меча» полягли мадридський «Реал» і лондонський «Арсенал». І був тріумфальний вихід до півфіналу Ліги. А також всуціль перемоги в національному чемпіонаті.

Нині у складі біло-голубих чимало новачків, більшість з яких іноземці.

Та нерозв'язних проблем не існує. Тому динамівці у наступний зимовий період постараються вдихнути життя й енергію в ігровий ансамбль. Особливих «вливань» у вигляді нових виконавців, як стверджують, у «Динамо» не передбачають. Ставку робитимуть на власний резерв. Можливо, більше довірятимуть молодим і перспективним Лисицькому, Скобі, Мотузу та іншим футболістам.

команди. Однак потрібний майстерний режисер, здатний вкласти душу й талант в ігровий ансамбль, запалити виконавців ідеєю. Тоді донецький клуб обов'язково заблищить по-справжньому і на домашньому, і на міжнародному рівні.

Рінат Ахметов бажає бачити на чолі свого дітища фахівця лише із Західної Європи. Тому в місті гірників побували тренери з Італії й Німеччини. І все переносять і переносять дату оголошення імені наставника «Шахтаря». Але тут можна зрозуміти Ріната Леонідовича. Він не хоче промахнутися.

Учора на виконкомі ФФУ стало відоме ім'я нового тренера збірної України. Обрано Леоніда Буряка. Молодіжну збірну очолив Анатолий Крощенко. Побажаймо їм удачі й мужності.

І що дуже важливо: тепер Лобановському не доведеться «розриватися» навпіл. Збірну він уже залишив і зможе зосередити увагу виключно на клубних справах. Як кажуть у таких випадках, Боже поможи!

Поки що не визначився з наставником «Шахтар». Його президент Рінат Ахметов не шкодує коштів на зміцнення матеріальної бази і складу

Саме згадані колективи прийшли до проміжного фінішу одночасно, набравши по 33 очки. Та не лише власники «Динамо» й «Шахтаря» інвестують кошти у розвиток національного футболу. Інші клуби в міру можливості також роблять свій внесок у спільну справу. Йдеться про львівські «Карпати», донецький «Металург», «Металіст» із Харкова, дніпропетровський «Дніпро», запорізький «Металург». Саме ці клуби є так званим другим ешелоном, який найближчим часом, будемо сподіватися, зможе підтягнутися до лідерів і скласти їм справжню конкуренцію у боротьбі за найвищий титул.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: завжди безкомпромісно проходять матчі між ЦСКА і «Шахтарем».

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

WBC обирає Київ

Бокс. Нещодавно в місті Патайя (Таїланд) відбувся 39-й конгрес Всесвітньої боксерської ради (WBC) — чи не найавторитетнішої організації професіонального боксу. Зібралися посланці 160 країн. Українську делегацію очолював почесний президент Національної ліги професіонального боксу України (НЛПБУ), народний депутат Станіслав Сафронов. А разом з ним — президент НЛПБУ Михайло Зав'ялов і генеральний секретар української ліги Анатолій Полочанський.

До присутніх з промовою звернувся президент WBC Хосе Сулейман. Делегати конгресу затвердили рейтинги у всіх категоріях, а також терміни й місця боїв за чемпіонські звання. Відбулися ще й суддівські та медичні семінари.

Конгрес WBC ухвалив рішення про проведення в червні 2003 року засідання виконкому Всесвітньої боксерської ради в Києві! Це — велика честь для нашої столиці, України і Європи. Тому президент Європейського боксерського союзу (EBU) Рубен Мартінес в офіційному листі, надісланому на адресу НЛПБУ, привітав таке справедливе рішення і висловив упевненість, що Національна ліга професіонального боксу України організує доручену їй почесну справу — засідання виконкому WBC — на такому само високому рівні, що й конгрес EBU в українській столиці нинішнього року.

На знімку: Михайло Зав'ялов і Станіслав Сафронов із легендарним 37-разовим чемпіоном світу серед «профі» панамцем Робертом Дюраном.

У номер

Визначено найкращих

Держкомспорт України назвав десятки найкращих спортсменів України за 2001 рік. *Чоловіки.* Першими названо п'ятірку велотрековиків — чемпіонів світу: Симоненка Олександра (Кіровоградська/Київська області), Феленка Олександра (Черкаська/Київська), Чернявського Сергія (Вінницька/Київська), Полотайка Любомира (Крим), Кононенка Романа (Крим). 2. Браславця Євгена/Матвієнка Ігоря (Дніпропетровськ), чемпіонів світу з вітрильного спорту. 3. Береша Олександра (Херсонська), спортивна гімнастика. 4. Колесника Володимира (Івано-Франківська), бокс. 5. Чорононоса Олександра (Харківська), стрибки на батуті. 6. Лисогора Олега (Київ), чемпіона світу з плавання. 7. Сабліна Дмитра (Полтавська), чемпіона світу з веслування на байдарці. 8. Лебедя Сергія (Донецька/Дніпропетровська), легка атлетика. 9. Савінова Віктора (Харківська), чемпіона світу та Європи з боротьби самбо. 10. Андрюшина Юрія (Кіровоград), чотириразового чемпіона Всесвітніх ігор ДЦП з плавання. *Жінки.* 1. Клочкову Яну (Харківська), дворазову чемпіонку світу з плавання. 2. Мельник Ірину (Хмельницька), чемпіонку світу з вільної боротьби. 3. Пінтусевич Жанну (Київська), чемпіонку світу з бігу на 100 м. 4. Зубрилову Олену (Київ), біатлон. 5. Палеху Катерину (Львівська), стрільба з лука. 6. Єрофєєву Тамару (Київ), художня гімнастика. 7. Чабаненко Олену (Донецька), чемпіонку світу з акробатичних стрибків. 8. Мовчан Олену/Цигульову Оксану (Миколаївська), чемпіонок світу зі стрибків на батуті. 9. Репко Олену (Харківська), чемпіонку світу зі скелелазіння. 10. Литвиненко Ганну (Київ), триразову чемпіонку Дефолімпійських ігор.

Шахи

Корона належатиме українцеві

Блискуче виступили в Москві на особистому чемпіонаті світу ФІДЕ представники України. 18-річний Руслан Пономарьов із Краматорська і досвідчений львів'янин Василь Іванчук здолали півфінальний бар'єр. Пономарьов виграв у росіянина Петра Свідлера —2,5:1,5. З таким само рахунком Іванчук переміг діючого чемпіона світу (ФІДЕ) індійця Вішванатана Ананда.

Україна здійснила справжній переворот у шаховому світі. Нещодавно наша національна чоловіча збірна виграла командний чемпіонат планети в Єревані. І от тепер дві українські зірки вийшли до фіналу особистого турніру. 16 січня в Москві розпочнеться матч із восьми партій за світову шахову корону, яка неодмінно дістанеться українському королю.

Плавання

З корабля на бал

Чудово виступивши на етапі Кубка світу в Австралії, українська «золота рибка» Яна Клочкова перелетіла до Бельгії, де в місті Антверпені відбувається чемпіонат Європи на короткій воді. І виграла золоту медаль на своїй коронній дистанції — 200 м комплексного плавання.

Спортивна гімнастика

За Кубок Стелли Захарової

Олімпійська і чемпіонка світу киянка Стелла Захарова і по завершенні спортивної кар'єри робить усе, щоб її улюблений вид спорту розвивався в Україні. Разом з однодумцями вона організовує в Київському палаці спорту грандіозний міжнародний турнір (27—30 березня 2002 року). До оргкомітету вже надходять перші прохання від країн заявити їх команди. Це Нідерланди, Білорусь, Канада, Болгарія, Румунія, Росія, Ізраїль. Зрозуміло, цей список значно збільшиться.

Організатори планують запросити на це свято видатних українських спортсменів, олімпійських чемпіонів, які мешкають поза межами Батьківщини. Зокрема, Ларису Латиніну, Юрія Титова тощо. Плануються показові виступи «зірок». Зокрема, російської прими, олімпійської чемпіонки Світлани Хоркіної.

Велику допомогу в організації турніру надають Київська міська держадміністрація і, звісно, мер міста Олександр Омельченко, його заступник Володимир Ромашко.

— Востаннє спортивна гімнастика була присутня в Палаці спорту столиці 1978 року, — розповіла Стелла Захарова під час зустрічі з журналістами в Держкомспорті України, на яку прийшла разом зі своїми друзями і соратниками, видатними українськими гімнастами — чемпіонкою світу Оксаною Омелянчик та олімпійським чемпіоном Богданом Макуцом. — І от після такої тривалої перерви, нарешті, відбудеться її повернення. Сподіваюся, що воно буде щасливе й успішне.

«Голос України» виступатиме інформаційним спонсором цих змагань.

Поради рибалкам

Палатка на льоду

Багатьом рибалкам захистком від вітру і холоду взимку слугує палатка-накидка з поліетилену. Я, наприклад, роблю її, як абажур, на твердих розтяжках. Для цього потрібно зварити хрестовину з металевих трубочок і вирізати зі стального дроту чотири шматки за їх діаметром і завдовжки 1,4 метра кожний. На льоду кожен з них одним кінцем вставити в трубки, нижні кінці стягнути тонким капроновим шнуром. Виходить каркас, на який залишається натягнути палатку-плівку, виготовлену за розміром. А на низ палатки, щоб він не обривався і щільно прилягав до снігу, по колу пришивають смугу старої міцної тканини. В плівці можна зробити віконечко для віддушини.

Микола ШЕЛЕСТ.

Київ.

Фото з конверта

На прогулянці

Фото Сергія КОВАЛЕНКА.

Київ.

Народний календар

Грудень око снігом радує, а вухо морозом рве

17 грудня — Варвари. Варвара — великомучениця за віру. Вона була магометанка, але зголосилася прийняти християнське віросповідання. За це батько змусив її товкти босоніж подрібнене скло. Дівчата цього дня заготовляли вишневі галузочки і ставили у воду: якщо гілочки до Різдва розцвітали, то це віщувало про швидкий шлюб.

18 грудня — Сави. Прийшла пора «і савити, і варварити, і куделю кучматити». Сава — батько зимового Миколи.

19 грудня — Миколи. Вважається захисником усіх бідних і знедолених. Почесний охоронець дітей, готує їм подарунки.

20 грудня — Амвросія, Андросія. Дівчата «трусили груші». Зібравшись в одну з осель, кожна юнка приміряла дванадцять одежин, вибравши найзручнішу. Котрій не дісталося — вилазила на вербу і «трусила груші», а всі інші збирали сухі гілочки. Який хлопець вночі присниться — за того заміж вийде.

Прикмети грудня

- Сова кричить — холод накликає.
- Дим без вітру по землі стелиться — випаде сніг або потеплішає.
- Над лісом посиніло — на тепло.

Приз вручив особисто директор «Юрії»

Передплатила і виграла

Віра Федосіївна Куліш — постійна передплатниця «Голосу України». Вона з чоловіком Андрієм Тимофійовичем не раз брала участь у розіграші нашої заохочувальної лотереї. Та минулі рази призи «пролітали» мимо крайньої хати Хуторів, де мешкає подружжя. Цього разу виграш не лише «випав» на їх «карту», а й сам «приїхав» до оселі.

Набір смачних молочних виробів: сиркова маса в шоколаді, йогурти з полуницями, ананасами, малиною, вишнями та інші новинки під торговою маркою «Волошкове поле» вручив Вірі Федосіївні генеральний директор підприємства, голова правління ЗАТ «Юрія» Анатолій Волошин.

«Юрія» вже п'ять років надає свою продукцію редакції для розіграшу. І всі передплатники «Голосу України», котрим щастило виграти набори молочної продукції, неодмінно ставали постійними покупцями фірмових магазинів товариства.

Віра Федосіївна щиро подякувала за приз і пообіцяла бути разом з Андрієм Тимофійовичем активними «рекламістами» нашої газети і «Волошкового поля» не лише у рідному селі Хутори.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

На знімку: Анатолій Волошин вручає приз Вірі Куліш.

Фото автора.

Астрологічний прогноз на 17 — 23 грудня

Тиждень буде насичений подіями, виявляйте активність та ініціативу.

ОВЕН. Цього тижня продуктивним буде спілкування віч-на-віч з начальством. Ваше завдання полягає в тому, щоб чітко зрозуміти, що від вас потрібно. Не беріть на себе багато справ і відповідальності, ви можете переоцінити власні можливості і не впораєтеся зі своїми обов'язками, не зможете приділити належної уваги сім'ї.

ТЕЛЕЦЬ. Побільшає спілкування із друзями, які перебувають далеко, можливі нові знайомства з іноземцями: з ними у вас може зав'язатися дружнє спілкування. Вам доведеться вести велике листування, багато спілкуватися та їздити містом, можлива далека поїздка туди, де ви вже були.

БЛИЗНЯТА. Проведена вами аналітична або дослідницька робота буде оцінена вашим начальством і не виключено, що це в перспективі дасть вам змогу підвищити свій професійний рівень, здобути нову, вищу, посаду, що значно поліпшить ваше матеріальне становище. Завважатиме невдоволення собою, власним іміджем і способом життя.

РАК. Цього тижня ви зможете обговорити і вирішити важливі питання зі своїми партнерами або чоловіком (дружиною). Не відмовляйтеся одразу від того, що вони вам запропонують, швидше за все ваші ідеї будуть нездійсненні, пообіцяйте менше — зробіть більше.

ЛЕВ. Ви можете самі або зі своїми співробітниками обговорити і спланувати особисті або спільні дії для розв`язання поточних справ. Якщо вирішуються питання серйозні, ви маєте врахувати прихований вплив авторитетної людини і домовитися з нею заздалегідь.

ДІВА. Для вас актуальними можуть стати питання, пов'язані з дітьми чи коханим, або творчість. Можливо, ви будете ініціатором активного обговорення, де і як зустріти Новий рік або провести різдвяні канікули. Ваші партнери або чоловік (дружина) вас підтримають.

ТЕРЕЗИ. Ви будете здатні вирішити питання, пов'язані з житлом і нерухомістю або обговорити домашні проблеми, що нагромадилися. Звичайно, ви можете послатися на роботу і нічого не зробити вдома, але тільки втратите можливість вирішити те, що давно треба було вирішити.

СКОРПІОН. Дуже сприятливий період для спілкування з дітьми — ви можете допомогти їм із навчанням. Романтичні стосунки очікують жінок-Скорпіонів. Не розраховуйте на інтимні стосунки, вони зараз неможливі, а ви уникнете розчарування.

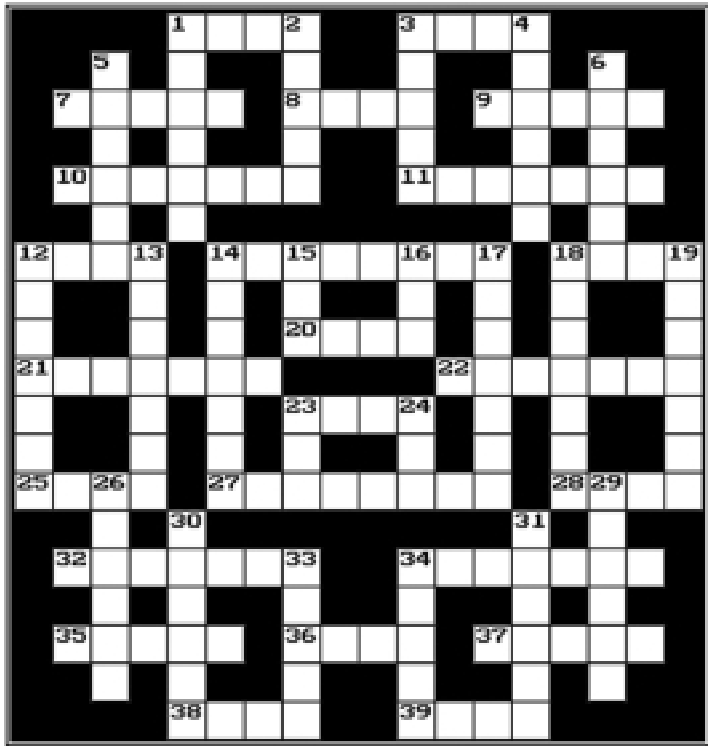
СТРІЛЕЦЬ. Можливо, ви будете обговорювати власне фінансове становище з дружиною (чоловіком) або партнером. Вам необхідно виділити якусь частину грошей для домашніх витрат або для придбання нерухомості. Ви свідомо завищуєте суму, аби уникнути потім нестачі коштів.

КОЗЕРІГ. Ви можете в цей період дуже активно займатися навчанням, обробкою інформації. Заплановані короткі поїздки, контакти, зустрічі і листування відбудуться, якщо ви докладете додаткових зусиль. Окрім того, на вас звалиться дуже багато турбот і відповідальності.

ВОДОЛІЙ. Стосунки з коханою людиною або дитиною зараз не принесуть вам радощів, тому вам непогано було б їх з ними бачитися, щоб до Нового року ви одне за одним скучили. Світські заходи також будуть тягарем, найліпше вам побути вдома. Ваша душа і тіло потребують відпочинку і спокою на самоті.

РИБИ. Для вас вдалими будуть колективні і суспільні справи. Ви хоч і відчуватимете власну силу, намагайтеся не нехтувати думкою колективу або групи однодумців. Перешкодою в розв'язанні нагальних питань може бути ваша перебільшена увага до дитини або коханого.

КРОСВОРД

ПО ГОРИЗОНТАЛІ:

1. Аерозоль, суміш диму, туману і пилу. 3. Шафа для зберігання документів. 7. Духовий клавішний музичний інструмент древнього походження. 8. Урочистий званий вечір без танців. 9. Екваторіальне сузір'я з яскравими зірками Рігелем і Бетельгейзе. 10. Судноплавство між портами однієї країни. 11. Ручний деревообробний інструмент. 12. Риболовний конусоподібний сітчастий мішок. 14. Дорожній чотириколісний візок. 18. В'язаний виріб. 20. Дерево родини кленових. 21. Житло туриста. 22. Харчовий виріб із меленого м'яса. 23. Щільна тканина для верхнього одягу. 25. Південне плодове дерево. 27. Адміністративно-учбове управління вищого навчального закладу. 28. Держава в Західній Африці. 32. Землерийно-транспортна машина. 34. Англійський фізик, основоположник вчення про електромагнітне поле. 35. Житло горців Кавказу. 36. Пора року. 37. Сукупність збройних сил держави. 38. Офіційний дипломатичний документ. 39. Позитивно заряджений електрод.

ПО ВЕРТИКАЛІ:

1. Нерухома частина електричної машини. 2. Приміщення для стоянки і обслуговування автотранспорту. 3. Божок, супутник бога Діоніса (міф.). 4. Указ султанів Османської імперії. 5. Ряд однакових арок. 6. Сухі стебла злакових рослин. 12. Приймання їжі в монастирі. 13. Парна кістка плечового поясу. 14. Сільськогосподарська машина. 15. Супутник Сатурна. 16. Вимерлий дикий бик. 17. Дитяча іграшка для катання. 18. Легке разсувне крісло. 19. Щільно зімкнуте шикування піхоти і кі нноти в Др. Греції і Македонії. 23. Споруда для будівництва суден. 24. Звання представників вищої аристократії в Англії. 26. Будинок станції на шляхах сполучення. 29. Найвіддаленіша від Сонця точка орбіти планети. 30. Фасон верхнього одягу. 31. Столиця європейської держави. 33. Тонкий, гнучкий прутик. 34. Ходячий вислів.

Склав Іван СОБКО.

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД ЗА 8 ГРУДНЯ

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 1. Магнітола. 6. Зерно. 7. Арфа. 8. Атака. 10. Омар. 16. Анатомія. 18. Пробірка. 20. Трава. 21. Антоній. 22. Рампа. 23. Танзанія. 25. Кераміка. 27. Сніг. 29. Фрахт. 31. Торс. 33. Гракх. 34. Канделябр.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Монета. 2. Газета. 3. Імре. 4. Обойма. 5. Аріозо. 7. Ага. 9. Андромаха. 11. Рур. 12. Кантата. 13. Лівадія. 14. Трайлер. 15. Барабан. 17. Опала. 19. Бурса. 24. Ніс. 26. Ікс. 28. Гірник. 29. Фургон. 30. Трахея. 31. Турнір. 32. Мане.

Редактор номера Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 150000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».

Зам. 0311229. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Засновник і видавець – Верховна Рада України

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції:
03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92;
телефакс — 224-72-54;
вІддІл реклами — 446-91-37,
441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos